

www.okumayISEV.com

ADEM SUAT
GÜLÜMSETEN
NÜKTELER

DİJİTAL e-KÜTÜPHANE

isev.org.tr

Gülümsetmek herkesin harcı değildir. Hele hazır cevap olmak başlı başına bir yetenektir. Bu kitabımızda hazırcevap ve nüktedan şahsiyetlerden topladığımız nükteleri ve hazırcevapları paylaştık.

Ki bizim kültürümüzde Nasrettin Hoca'dan tutun Keloğlan'a, Neyzen Tevfik'ten İncili Çavuş'a o kadar çok nüktedan şahsiyet vardır ki, başka ülkelerde bu kadarını bulmak imkansızdır. Bu söz ustalarını bilmek aynı zamanda tarihimizi de bilmek demektir.

Zaten tarih demek bir milletin hafızası demektir. Tarih, geçmişte yaşanmış olayları yer ve zaman göstererek sebep sonuç ilişkisi içerisinde inceleyen bilim dalıdır. Geçmişini bilmeyen geleceğini de bilemez ve geleceğine yönelik nasıl adımlar atacağını da bilemez. Özellikle de ülkemiz olan Türkiye Cumhuriyeti'nin tarihine şöyle bir baktığımızda nice olaylar yaşanmıştır.

Yaklaşık 10.000 yıllık bir tarihi olan Türk milletinin geçmiş arenada sayısız devletler kurduğu ve bu devletlerin dünya medeniyetine büyük hizmetleri olduğunu görmekteyiz. Ayrıca bir çağ açıp bir çağ kapatacak kadar önemli bir özelliği de bulunan Türk devletlerinin Asya'dan, Avrupa'ya kadar uzanan geniş bir yelpazede gücünü gösterdiğini hepimiz bilmekteyiz.

Geçmişte ÷lkemiz yabancı güçlerin işgaline uğramış, vatan toprakları yok edilmeye çalışılmıştır. Fakat bizim milletimiz millî birlik ve beraberlik içinde hareket ederek, düşmanı durdurmayı başarmış ve ÷lkemiz üzerinde oynanan oyunların başarılı olunmasına izin verilmemiştir. Kurtuluş Savaşı sırasında nice canlarımız şehit, nice canlarımız ise gazi olmuştur.

Bunun için millet olarak tarihimizi çok iyi bilmeli ve bu toprakların kolay kazanılmadığının farkında olarak vatanımıza sahip çıkmalı ve onu sonsuza dek korumalıyız. Geçmişte yaşanan hatalardan ders çıkarmalı, yapılan yanlışları gözden geçirmeli ve aynı hatalara bir daha düşmemek için geçmişimizi iyice öğrenmeli ve araştırmalıyız. Geçmişimizi bilmediğimiz takdirde, güçlü bir millet olmayız, geleceğe sağlam adımlarla yürüyemeyiz ve ayakta kalamayız.

İşte tarihimizin her dönemine damgasını vuran nüktedan insanları tanımak, onların zekice cevaplarıyla gülümsemek tarihimize de bir selam vermektir diye düşünüyoruz.

Haydi o zaman ne duruyoruz?

Gülümsemeye başlayalım...

ADAMA GÖRE ADAM

Osmanlı elçisi olarak Fransa Kralı'na gönderilen İncili Çavuş'un elbisesinin bazı yerlerinde yama varmış. Kral kıyafetinden dolayı yadırgadığı İncili Çavuş'a:

- Bana senden başka gönderecek adam bulamamışlar mı? diye sormuş.

Bu soruya İncili Çavuş şu cevabı vermiş:

- Osmanlılar, adama göre adam gönderirler. Beni de sana göndermelerinin sebebi bu olsa gerek.

LAZIM OLACAKTIR

Zalimliği ile tanınan bir Osmanlı veziri, konağının bahçesindeki bir incir ağacını görüntüyü bozuyor diye söktürmeye karar vermiş. Bundan İncili Çavuş'a da bahsetmiş. İncili Çavuş, yerinde bir laf etmek için çıkan bu fırsatı hemen değerlendirmiş:

- Aman vezir hazretleri, bu incir ağacı şimdilik yerinde dursun. Nasıl olsa yakın zamanda birisinin ocağına dikmek için size lazım olacaktır.

DÜNYADA KANAAT

Bir talebe, hikmet sahibi bir zât ile sohbet ederken şöyle demiş:

- Cennet'te küçük bir yerim olsa bana yeter.

O bilge kişi şu cevabı vermiş:

- Ahiret için ettiğin kanaati, keşke dünya için de dileseydin.

GEÇMİŞİM ÇÖPLÜKTÜR

Bir gün Necip Fazıl, bir üniversitede konferansa katılmış. Çıkıp her zamanki gibi “Din ve Allah” kavramları hakkında konuşmuş.

Konuşması bittikten sonra, onunla zıt görüşlü olan bir Profesör, Necip Fazıl'a şöyle çıkışır:

- Siz önceden farklı şeyler söylediniz, şimdi ise o sözlerinizle çelişen şeyler söylüyorsunuz. Yazdığınız şiirler hala ezberimdedir. Bu ne demek oluyor?

Necip Fazıl'ın cevabı şaşırtıcı olur:

- Benin geçmişim bir çöplüktür ve çöplükleri sadece köpekler kurcalar.

KALBİNE BAĞLAMA

Bir adam, İmam-ı Azam Ebu Hanife'ye gelerek şöyle bir soru sormuş:

- Ey İmam! Ben namazlarımı huşu içerisinde kılamıyorum. Namazda iken develerimi otlatıyor, onlarla ilgileniyorum. Oysa siz benden daha zenginsiniz. Peki siz ibadet zevkine nasıl erişiyor, ibadetlerinizi huşu içerisinde nasıl yapıyorsunuz?

İmam-ı Azam Ebu Hanife Hazretleri şöyle cevap vermiş:

- Ben develerimi kalbime değil ahıra bağlarım.

KÖŞE NE ZAMAN BAŞ OLUR?

Hazret-i Şems'i, konuşup nasihat etmesi için bir meclise davet etmişler. Hazret, meclise girer girmez kapı eşiğine oturmuş. Kendisini baş köşeye davet edenlere de şu cevabı vermiş:

- Adam adamsa oturduğu her yer köşe olur ona!

Adam adam değilse, köşe bile eşik olur ona!

BİLGELİĞİN SIRRI

Lokman Hekim'e sormuşlar:

- Bilgeliği kimden öğrendin?

Cevap da hikmet yüklü:

- Körlerden öğrendim. Çünkü onlar elindeki değnekle tam araştırmadan adım atmazlar.

Basacakları yerin sağlam olduğundan emin olduktan sonra adım atarlar. Bundan dolayı ben de bir şey yapacağım zaman düşünür, faydalı ise konuşur, yararlı ise yaparım. Faydasız ise bırakmayı ve susmayı tercih ederim.

GARİP BİR İLAÇ

Beyazıd-ı Bestami Hazretleri akıl hastanesinin önünden geçerken, bir tabibin havanda ilaç dövdüğünü görerek:

- Çok günahkârim, bunun için de ilaç var mı? diye sormuş. Doktor daha cevap vermeden, konuşmaları dinleyen bir hasta, pencereden seslenmiş:

- Tövbe kökü ile istiğfar yaprağını karıştır. Kalp havanında tevhit tokmağı ile döv. İnsaf eleğinden geçir, gözyaşı ile yoğur. Aşk fırınında pişir ve sabah akşam bol bol ye. Göreceksin hastalığından eser kalmayacak.

PİLAVIN ÜSTÜ...

Bir gün, Necip Fazıl hoşlanmadığı birisiyle yemek yemek zorunda kalmış. Yemek için bir lokantaya gidip, normal bir masaya oturmuşlar. Garson siparişleri almak üzere masalarına gelip isteklerini sormuş:

- Hoş geldiniz efendim, ne alırsınız, ne arzu etmiştiniz?

Necip Fazıl ile yemeğe gelen adam siparişini vermiş:

- Pilavın üstüne et!

Bunun üzerine garson Necip Fazıl dönerek siparişini sormuş:

- Siz ne istersiniz efendim?

Üstad da şöyle demiş:

- Benim, pilavın üstüne etme!

MERAK

Eski kitapçılardan Arif Polat'ın dükkânına gelen bir tanıdığı, çeşitli kitapları incelerken ağzından şöyle bir cümle kaçırır:

- Bazı kitaplara bakıyorum da bunları kim okur, diye merak ediyorum.

Arif Polat başını kaldırmadan şu cevabı vermiş:

- Ben de bazı insanlara bakıyorum da bunlar hangi kitapları okur diye merak ediyorum.

ŞEYTANIN PLÂNI

Bir gün şeytan, bahçesi büyük bir malikâneye girer. Merdivenleri çıkarken boynunda ip olan bir kuzu görür. Şeytan, kuzunun boynundaki ipi çıkarmadan birazcık gevşetir. İpi gevşeyen kuzu, hareket ederken biraz ilerideki aynadan ürküp aynayı kırar. Gürültü sesini duyan evin hizmetçisi, kuzunun olduğu yere gelir. Bakar ki ayna kırılmış. Kızgınlıktan dolayı kuzuya tekme atar. Kuzu merdivenlerden düşmeye başlar; ancak ip kısa olduğu için kuzunun boynu askıda kalır ve kuzu ölür. Bu sırada evin uşağı gelir. Olanları görünce:

- Bey ikimizi de kovacak, diyerek hizmetçiyi itekler. Hizmetçi dengesini kaybeder ve merdivenlerden düşerek ölür.

Gürültüye bu sefer evin hanımı gelir. Hizmetçinin öldüğünü görünce, uşağı dövmek için üzerine yürür. Diz çöken uşağın üzerine hızlıca gelen kadın, duramayıp merdivenlerden yuvarlanır ve o da ölür. Evin beyi gelip

de olanları dinleyince belindeki silahla uşığı vurur ve sonra kendi kendine:

- Eyvah, ben ne yaptım! Bütün bunlar için katil olmak gerekir miydi? diyerek silahı çekip bir kurşun da kendine kendi katli için harcamış.

Olanları bir kenardan sırtarak izleyen şeytan:

- Ben hiçbir şey yapmadım ki! Sadece kuzuya acıdım ve boynundaki ipi gevşettim, hepsi o kadar, der.

Evet, gerçekten de hepsi o kadar!

MÜNASEBETSİZ SORU

Bir gün çölde yaya giden bir dervişin önüne bir atlı çıkmış:

- Baba, demiş, bir müşkülüm var. Beni aydınlatır mısın?

Derviş cevap vermiş:

- Elimden gelen bir şeyse, neden olmasın, buyur oğlum.

- Şunu öğrenmek istiyorum, şu anda Allah ne yapıyor?

Sualin münasebetsizliğine içerleyen derviş, hiç belli etmemiş:

- Cevap veririm ama, bir şartla, sen o attan ineceksin, ben bineceğim.

- Neden?

- Böyle yüksek bir suale yüksekten cevap vermek gerekir de ondan!

Adam attan inmiş, derviş binmiş.

Adam:

- Hadi, demiş söyle bakalım. Allah şimdi ne yapıyor?

Derviş cevaplamış:

- Ne yapacak, atı senin gibi budalanın elinden alıp, benim gibi akıllıya veriyor.

RASTGELE SERVİS

Dolmabahçe Sarayı'nda padişahı ziyarete gelenlere padişah yemek ikram etmiş. Yuvarlak masanın etrafında 15- 20 kişi oturmuşlar. Garson herkese ne yemek istediğini sormuş. En son da padişahın isteklerini almış. Garsonun yemek siparişlerini alırken yazmaması misafirlerin dikkatini çekmiş. Yemekler yendikten sonra bir misafir, garsonun yanına yaklaşarak:

- Hiç yazmadan bu kadar insana isteklerini doğru vermeyi nasıl beceriyorsun? demiş.

Garson, cin gibi bir cevap vermiş:

- Çok basit, en son padişahın siparişini alıyorum, sadece onu aklımda tutuyorum, misafirlere rastgele elime ne gelirse veriyorum. Padişahın yanında seslerini çıkaramıyorlar.

ÖYLE BİR PADİŞAHA VEZİR OL Kİ...

IV. Murad devrinde, Erzurum'da bir Habib Baba varmış. Evliyaullah'tan olduğu söylenen bu zat, hacca gitmeye karar vermiş. O günlerde hacılar yurdun dört bir yanından gelip İstanbul'da toplanır, oradan da kervanlar halinde yola çıkarlarmış. Habib Baba da, "yola çıkmadan önce bir temizlik yapayım" deyip İstanbul'da bir hamama gidivermiş. Aksilik ya, o gün o hamama vezirler gelecekmiş. Bu yüzden kimse içeri alınmamış. Habib Baba da bu yasağa takılmış. "Ben şuracıkta bir kurnada yıkanırırım" diye yalvarınca hamam görevlisi ona acımış.

- Şöyle içeri geçiver, kimseye çaktırmadan yıkanıp çık baba, demiş.

Biraz sonra vezirler bütün ihtişamları ve debdebeleriyle cümbür cemaat gelivermişler. Bu arada IV. Murad da tebdil-i kıyafet halktan biriymiş gibi aynı hamama gelmiş. O da yalvarıp yakarmış.

- Şuracıkta bir kurnada su dökünürüm, demiş ve zorla içeri girmiş.

Tabii bizim Habib Baba ile aynı kurnaya düŐmüŐler. Bir aralık, Habib Baba ona sırtını keselemeyi teklif etmiş ve keselemiŐ. Sonra sırt keseleme sırası padişaha gelmiş. IV. Murad elindeki keseyi Habib Baba'nın sırtında gezdirirken:

- Bir bize bak, bir de Şu vezirlere. Bu dünyada padişaha vezir olmak varmış, der.

Habib Baba:

- Bırak sen onu evladım, öyle bir Padişaha vezir olmalısın ki, bütün bu vezirlerin padiŐahına, senin uyuzlu sırtını keseletsin, deyivermiŐ.

ALDIĞIMIZ FİYATA

Keçecizâde'nin Rusya'da bulunduğu sıralarda Rus Çarı,
Keçecizâde Fuad Paşa'ya takılmış:

- Paşa şu Girit'i bize satsanız?

- Hay hay, satalım ekselans.

- Kaça satarsınız?

Paşa'nın cevabı Rus Çarı'nı zora sokmuş tabii.

- Aldığımız fiyata.

Niçin mi zora sokmuş?

Girit'in yirmi seneyi aşkın bir zamanda ve binlerce şehitle
alındığını Çar iyi biliyormuş çünkü.

KEŞKE ALANLAR GELSE...

Bir sergide ünlü romancı, ressam arkadaşına:

- Kutlarım sergi açılışına bakanlar gelmiş, demiş.

Bunun üzerine Ressam şu cevabı vermiş:

- Ne önemi var ki, bakanlar geleceğine, keşke biraz da alanlar gelseydi.

EV SAHİBİNİN İŞİNE KARIŞILMAZ!

Pâdişah ile veziri tebdîl-i kıyâfet dolaşırlarken yolları bir köye düşer. Bir köylü onları evinde misafir eder. Kış

günü olduğu için köylü, misafirler üşümesin diye evindeki sandalye benzeri bir şeyi kırarak sobaya atar. Padişah, köylüye üşümediklerini ısınmak için iskemlenin yakılmasının doğru olmadığını söyler. Köylü, padişahın ensesine bir tokat patlatarak şöyle der:

- Ev sahibinin işine karışılmaaaz!”

Padişah köylüye kızacak, ama kızamıyor. İçinden, “Ben sana gösteririm!” diyerek bir plân kurar. Padişah ile vezirinin ayrılma vakti gelmiştir. Padişah, ayrılırken köylüye ismini ve kaldığı yeri söyleyerek mutlaka misafir etmek istediğini söyler.

Gel zaman, git zaman köylünün yolu saraya düşer. Bu yerin sahibinin misafiri olduğunu söyleyerek içeri girer.

Padişaha haber verilir.

Padişah da köylüden öcünü alacak olmanın mutluluğu içinde sarayın denize bakan balkonuna sofraya kurdurur. Köylü, vezir ve padişah birlikte sofraya otururlar. Padişah yemek yerken biten yemeklerin tabaklarını denize fırlatır. Atar ki, köylü kendisine neden attığını sorsun.

Padişah boşalan tabakları durmadan denize atıyor, ama köylüden ses yok. Bu duruma dayanamayan vezir:

- Efendim, hazinenizin çok kıymetli tabaklarını denize attınız, der.

Köylü, bir tokat da vezirin ensesine patlatır ve padişahı kahkahaya boğar:

- Vezir efendi, sen hâlâ anlamadın galiba. Ev sahibinin işine karışılmaaaz!

DÜNYA KAÇ ARŞIN?

Nasrettin Hoca'ya dünyanın kaç arşın olduğunu sormuşlar.

Nasrettin Hoca da o sırada yanlarından geçmekte olan cenazeyi göstermiş.

- Tabuttakine sorun. O ölçme işini bitirmiş gidiyor!

İLİM BAŞKA İRFAN BAŞKADIR

Ömer Seyfettin, "Azizim, Türk halkı âlim değildir, ama ariftir." sözünü sık sık tekrarlamış.

Ülkede birçok zorunlu ihtiyaç maddesi yüzünden sıkıntı çekildiği, bazılarının karneye bağlandığı, bazılarının ise temelli yok olduğu I. Dünya Savaşı sonrasında, Ömer Seyfettin Batı Anadolu vilayetlerinden birinde bir lisede öğretmen olarak görev yapıyormuş. Bir gün öğretmenler odasına müjdeli bir haberle girmiş:

- Arkadaşlar, gözünüz aydın, Avusturya, Türkiye'ye vagonlar dolusu şeker gönderiyormuş!

Bunun üzerine bütün öğretmenler:

- Yasasın, bundan sonra çayımızı, kahvemizi adam gibi içeceğiz, diye sevinç çılgınlıkları atmış.

Ömer Seyfettin, bu sahnenin hemen arkasından okulun baş hademesini öğretmenler odasına çağırmış ve herkesin huzurunda ona da:

- Hasan Efendi, haberin var mı, Avusturya bize vagonlar dolusu şeker gönderiyormuş, demiş.

Hasan Efendi kendini toparlayıp terbiyeli bir eda ile cevap vermiş:

- İnanmayın beyim, palavradır bunlar, bu kıtlıkta Avusturya şeker bulsa kendi yer!

Hasan Efendinin bu tepkisi üzerine Ömer Seyfettin çığlık atmış. Ellerini çırparak söyle demiş:

- Gördünüz mü arkadaşlar, ben boşuna demiyorum. Türk halkı âlim değildir ama ariftir diye. Ben bir yalan uydurdum, siz okumuşlar hemen inandınız. Ama gördüğünüz gibi Hasan Efendi yutmadı. İşte Türk halkı birçok gerçeği böyle sağduyusu ve irfanı ile keşfetmiştir.

ŞEMSİYELERİNİZ NEREDE?

Bahar ayında yağmur yağmayınca köylüler mahsullerinin yanacağını, kıtlık olacağını söyleyerek, bir hocaya dert yanarlar. Hoca da bir gün sonra yağmur duasına çıkmak için hazırlanmalarını söyler. Ertesi gün halk, yağmur duasına çıkmak için meydana toplanmıştır. Hoca:

- Bugün yağmur duasına çıkmamız imkânsız. Sizler yeterince inanmıyorsunuz!

Halk:

- Aman hocam! Siz ne diyorsunuz, inanmasak buraya toplanır mıyız?

Hoca:

- Madem inanıyorsunuz da şemsiyeleriniz nerede?

ZEKÂ

Adam oğlunun okuldaki başarısıyla sürekli övünürmüş.

Çocuğunun karnesini okurken gururla karısına:

- Hiç şüphe yok, bu çocuk benim zekamı almış, demiş.

Karısı şöyle cevap vermiş:

- Orası doğru, çünkü benim zekam yerinde duruyor!

İSRAFSIZ HAYIR

Maddi durumu son derece kötü olduğu halde, bol bol ihsan ve yardımda bulunmaya devam eden Hasan b.

Sehl'e:

- İsrrafta hayır yoktur, demişler.

O da şöyle cevap vermiş:

- Evet, hayırda da israf yoktur.

İNANMAZLAR

Sultan Mahmud, vezirleriyle yolda giderken gördüğü çocuğa bir altın vermiş. Ancak çocuk altını almamış. Sultan Mahmud, merakla çocuğa altını niçin almadığını sormuş.

- Eve gidince annem, nereden çaldın diye kızar, onun için alamam, diye cevap vermiş çocuk.

Sultan Mahmud:

- Bu altını bana padişah verdi dersin, olur biter.

Çocuk:

- O zaman hiç inanmazlar.

Sultan Mahmut:

- Neden inanmazlar evladım?

Çocuk:

- Padişah verseydi bu kadar az vermezdi, derler! diye cevap vermiş.

Çocuğun bu sözü, Sultan Mahmud'un pek hoşuna gitmiş ve çocuğu bir kese altın ile ödüllendirmiş.

GELDİ DEMEK OLMAZ

Semer yapan bir usta semerlerden kazandığı altınları dükkânın köşesinde duran eski bir semerin içine koyarmış. Usta dükkânda olmadığı bir zamanda çıraklar eski semeri yoldan geçen bir kervancıya satmışlar. Usta geldiğinde çıraklar eski semeri sattıklarını ve ondan kurtulduklarını söylemişler. Semer ustası bu habere çok üzülmüş, kazandığı altınların eski semerin içinde olduğunu söylememiş. Üzütüsünden semere çivileri çakarken, “Gitti demek olmaz” demeyi alışkanlık haline getirmiş. Çıraklar ustasına niye her çivi çakışında “Gitti demek olmaz” dediğini sormuşlar. Usta derdini açmak istememiş çıraklara, ne yapayım dilim alışmış diyerek geçiştirmiş.

Bir gün eski semeri alan kervancı semer ustasının dükkânına gelmiş. Selam ve kelimadan sonra niye geldiği sorulmuş:

- Eski semeri bu dükkandan almıştım, ancak devenin sırtını vurup yara yaptığı için başka bir semerle değiştirmek istiyorum, demiş.

Semer ustası sevinmiş tabii. Hemen semeri değiştirmiş.

Kervancı gider gitmez, eski semerin içine bakmış.

Altınlar yerli yerinde duruyor. Kendi kendine söylenmiş:

- Allah'ın nasip ettiği helal kazancı sahibinin rızası olmadan kim yiyebilir ki?

Bugünden sonra yaptığı semerler için her çivi çaktığında şöyle demeye başlamış:

- Geldi demek olmaz.

KONUŞMAYI NASIL BULDUN?

Bir gün profesörün birisi konferans vermek istediği salona gelmiş. Koskoca salona ön sırada oturan seyis dışında kimsenin gelmemiş olması moralini bozmuş tabii. Konuşup konuşmama konusunda tereddüt geçiren profesör, seyise sormuş:

- Buradaki tek kişi sensin. Sana göre konuşmalı mı, yoksa konuşmamalı mıyım?

Seyis cevap vermiş:

- Hocam, ben basit bir insanım. Bu konulardan anlamam. Fakat ahıra girsem ve bütün atların kaçıp bir tanesinin kalmış olduğunu görsem, yine de o tek atı beslerdim.

Bu sözlere hak veren profesör, konuşmaya başlamış. İki saatin üzerinde konuşmuş. Konuşmadan sonra kendisini mutlu hissetmiş. Yaptığı konuşmanın güzelliğini onaylaması için seyise sormuş:

- Pekala, konuşmayı nasıl buldun?

Seyis gerçekten de hikmet dolu ifadelerle cevaplamış:

- Size daha önce basit bir insan olduğumu ve bu konulardan pek anlamadığımı söylemiştim. Gene de eğer ahıra gidip biri dışında tüm atların kaçtığını görseydim,

onu beslerdim. Fakat elimdeki yemin hepsini ona vermezdim.

SAHİDEN DE DUYULMUYOR

Papaz, iki metre ileride duran Zangoç'a sormuş:

- Gizli gizli kutsal şarabı içen sen misin? Niçin azalıyor?

Adamda derin bir sessizlik. Papaz iyice sinirlenmiş:

- Sana söylüyorum be adam! Duymuyor musun?

- Hayır efendim, buradan hiçbir şey duyulmuyor.

Papaz daha da kızmış:

- Olacak şey değil! İki metreden beni nasıl duymazsın!

Zangoç bıyık altından gülmüş:

- İsterseniz bir yer değiştirelim.

Yer değiştirmişler. Bu sefer Zangoç, papazın bulunduğu yerden papaza sormuş:

- Kiliseye toplanan paraları kim iç ediyor?

Papaz, kendi kendine söylenmiş:

- Sahiden de haklıymışsın, buradan hiçbir şey duyulmuyor.

GAZİ

Hasırcızade'den bir gün, yeni Müslüman olmuş yoksul bir gayrimüslim için yardım istemişler. Mehmet Ağa da o zamanın en değerli parası olan iki tane "El-Gazi" altını yardımda bulunmuş. Fakat arkasından bir nükte savurmadan edememiş:

- Müslüman oldu bir kâfir, şehit oldu iki Gazi.

NE VAR NE YOK

Mehmed Âkif, Berlin'den döndüğünde sormuşlar:

- Berlin'de ne var ne yok efendim!”

Şöyle cevap vermiş:

- Gördüğüm kadarıyla işleri dinimiz gibi sağlam; dinleri ise işlerimiz kadar çürük.

PARAMIZLA ALACAKTIK

Din âlimlerinden İbn-i Muhayrız, elbise almak için bir mağazaya girdiğinde, içerdekilerden birisi onu tanımış ve dükkan sahibine:

- Bu zât, İbn-i Muhayrız'dır, demiş.

İbn-i Muhayrız kendisine özel bir muamele yapılmaması için hemen dışarı çıkmış:

- Biz paramızla bir şeyler almaya geldik, dinimizle değil, demiş.

BALTA SAPI

Bir arkadaşı Celâl Sahir Erozan'a şöyle söylemiş:

- Bir baltaya sap olamadın gitti.

Şair şöyle mukabelede bulunmuş ki kabiliyetsizliğin kendinden kaynaklı olmadığını beyan etmiş:

- Ne yapalım, memleket balta sapıyla dolu.

HAK VE BATIL

Eş'âb demiş ki:

- Yarısı hak, yarısı batıl olan bir rüya gördüm.

Orada bulunanlar kendisine:

- Nasıl oluyormuş bu yarısı hak yarısı batıl? rüya diye sormuşlar.

Anlatmaya başlamış:

- Rüyamda çok büyük bir para torbasını sırtlamış taşıyorum. Torba o kadar ağır ki zorlamaktan altıma kaçırıyorum. Daha sonra uyandığımda gerçekten de altıma etmişim. Fakat ortada para torbası falan yok.

KARADA O DA YOK

Aziz Mahmud Hüdai, kayıkla boğazı geçerlerken, bir talebesi şöyle demiş:

- Efendim, ölümlle aramızda Şu tahtadan başka bir Şey yok!

Cevap dűŕündürücü:

- Evlâdım, karada o da yok!

SALTANAT

Selçuklu Sultanlarından biri Mevlâna'yı ziyaret etmek istemiş. Bu ziyaretini gerçekleŕtirdiğinde ona, saltanatları arasında ne gibi bir farkın olduğunu sormuŕ.

Hız. Mevlâna söz konusu soruya Şu cevabı vermiş:

- Senin saltanatın gözlerin açık olduğu müddetçe vardır. Oysa benim saltanatım, gözlerimi kapadığımda başlar.

BİLEY TAŞI

Talebelerinden biri Sokrat'a sormuş:

- Herkese güzel konuşma dersleri verdiğiniz ve onlara hitabet sanatını öğrettiğiniz halde, niçin çıkıp bir konuşma yapmıyorsunuz?
- Evlat, biley taşı keskin değildir ama, en sert demiri bile keskin eder.

FARELERİN PLANI

Fareler bir gün bir araya gelirler ve başlarına bela olan bir kediden kurtulmanın yollarını ararlar. Pek çok fikir öne sürülür. Hiçbiri kabul görmez. Sonunda genç bir fare, kedinin boynuna bir çan asmayı teklif eder. Bu şekilde olursa, kedi kendilerine yaklaşırken ses çıkaracak ve böylece fareler de ondan kaçabilecektir. Bu, herkesçe onaylanır. Bu arada bir köşede sessizce onları dinlemekte olan yaşlı bir fare, ayağa kalkar ve bu hareketin gayet

zekice olduğunu, sonuç olarak başarının kuşkusuz olduğunu belirtir.

- Fakat, der, kafamı karıştıran bir soru var. Aramızdan kim o çanı kedinin boynuna asacak?

HELAL ETMİYORUM

Adam, yıllarca kahrını çekmiş devesiyle helalleşmek istemiş. Demiş ki:

- Bunca yıl bana hizmet ettin, üzerime hakkın geçmiştir, gel helalleşelim.

Kıssadan hisse alacağız ya, deve dile gelmiş ve aralarında şöyle bir konuşma geçmiş.

Deve:

- Tamam ey sahip, helalleşelim. Yeri geldi bana aşırı yük yükledin. Önemli değil, hakkım helal olsun. Bazen

dövdün, haydi hakkım helal olsun.Aç, susuz bıraktın, hakkım helal olsun.

Devenin sahibi, memnuniyetle bir bir hakların helal edilmesini dinliyor. Emektar hizmetkârının “Fakat” ile başlayan cümlesini duyunca birden irkilir.

- Fakat bir gün önüme şu uyuz eşeği geçirdin ya, işte onu helal etmiyorum!

AĞACA TIRMANAN KAPLUMBAĞA

Baba, oğluna karşılaştığı problemlere daha kolay çözüm yolu bulabilmesi için timsahla kaplumbağanın hikâyesini anlatıyormuş:

- Timsah, kaplumbağayı yutmak istediği için kovalamaya başlamış. Kaplumbağa timsahtan yavaş hareket ettiği için can havliyle bir ağaca tırmanmış.

Çocuk kaplumbağanın ağaca tırmandığını duyunca heyecanla atılmış.

- Baba, hiç öyle şey olur mu? Kaplumbağanın ağaca tırmandığı nerede görülmüş?

Baba çok sakın bir şekilde oğlunu sorusunu cevaplamış:

- Kurtulmak için başka çaresi yoktu yavrum.

SİRKTEKİ HAYVANLAR

Uzun süre işsiz kalan adamın birisi iş bulma ümidiyle sirke gitmiş. Sirk yöneticileri adama tekliflerini sunmuş:

- Sirkimizin en önemli hayvanı maymun öldü, onun yerine gösteri yapabilir misin?

Adam işsiz olduğu için eli mahkûm kabul etmiş.

Adama hemen bir maymun postu giydirilmiş ve hiç konuşmaması için uyarılmış. Kafese geçmiş, hoplayıp

zıplamaya başlamış. Kendisini yeni işe o kadar kaptırmış ki zıplarken birden yandaki aslan kafesine düşmüş.

Can havliyle bağırmaya başlamış:

- Ben insanım, beni aslanlardan kurtarın!

Aslan, adamın kulağına eğilmiş:

- Kes sesini, kafestekilerin hepsi insan. Hepimizi de işten kovduracaksın, demiş.

BEN DERSEM...

Mazhar Osman'a demişler ki:

- Efendim, sizin için deli diyorlar. Ne düşünüyorsunuz?

Cevap vermiş:

- Vallahi onun bunun bana deli demesi benim için hiçbir anlam ifade etmez. Fakat ben, birine deli dersem işte onun yandığı gündür!

DÜNYA SÖZÜ

Mevlana'nın huzurunda diyorlar ki:

- Bir cemaat mescitte dünya lafı ediyor.

Bu, bir şikayet cümlesidir ve Mevlana hemen meseleye açıklık getirir:

- Her kim altı yerde dünya sözü ile meşgul olursa otuz senelik temiz ve makbul taati reddedilir ve bâtil olur. Bu altı yer şunlardır:

- *mescit*

- *ilim meclisi*

- *cenaze merasimi*

- *mezarlık*

- *ezan vakti*

- *Kur'an okunurken.*

ÇIKIŞ KAPISI AZRAİL'İN...

Davut (a.s.) evinde taht gibi yüksek bir yer yaptırmış, dört ayak merdivenle çıkar, orada ibadet edermiş. Bir gün, abdest almış ve o taht gibi yere çıkarak namaz kılmak ve münacatta bulunmak istemiş.

Merdivenin birinci basamağına çıkmış, ikinci basamağına ayak basarken Ölüm Meleği, ruhunu almak için gelmiş. Davut (a.s.) ölüm meleğine ricada bulunmuş:

- Ya Azrail! Bana mühlet ver, yukarıya çıkayım, başımı secdeye koyayım, başım secdede iken ruhumu al.

Azrail, kendisine iki merdiven çıkacak ve başını secdeye koyacak kadar mühlet vermemiş ve oracıkta ruhunu almış.

Davut (a.s.)'a:

- Ya Davut! Bunca sene yaşadın, bu dünyayı nasıl gördün diye sormuşlar.

Şöyle cevap vermiş Allah'ın peygamberi:

- Nasıl göreceğim. Bu dünya iki kapılı bir kervansaraydır. Öbür kapısında yalın kılıç Azrail bekler.

YERİN BELLİ OLSUN!

Karakuşî hüküm nedir, mutlaka duyanlar olmuştur. İpe sapa gelmez, mantıksız hükümlerde genelde bu ifade kullanılır. İşte size Karakuş'tan inciler:

Adamın biri, diğerk bir adamdan şikayette bulunarak alacağını vermediğini iddia ediyor. Karakuş sorunca verecekli olan diyor ki:

- Evet, doğrudur, borcum var. Ancak elime para geçtiği zaman bu adamı arıyorum; fakat bulamıyorum. Bu da aksi gibi parasız olduğumda beni buluyor.

Bunun üzerine Karakuş, alacaklıya dair öyle bir çözüm yolu buluyor ki sormayın. Nasıl mı?

Aynen şöyle diyor:

- Seni hapsedeceğim, yerin belli olsun ki bu adam eline para geçince getirip sana borcunu ödesin!

HIRSIZ NASIL KURTULUYOR?

Bir eve giren hırsız, yolunu tuttuktan sonra pencereden kaçmak istiyor. Pencere gevşek olduğundan ayağı kayıyor ve yere düşüyor. Düşmekle kalsa iyi, üstüne ayağını kırıyor. Ertesi sabah yakalanacağından korkarak, hemen Karakuş'un huzuruna çıkıyor:

- Efendim, benim asıl mesleğim hırsızlıktır. Dün gece bir eve girip bir şeyler çaldım. Pencereden çıkmak istedim, fakat çerçevesi gevşek olduğundan düşüp ayağımı kırdım. Karakuş, bu evin sahibi kimse huzuruna getirmelerini emrediyor. Ev sahibi gelince, penceresini gevşek yaptığı, böylece hırsızın düşmesine sebep olduğundan onu hapisle tehdit ediyor. Zavallı ev sahibi ürkek bir sesle:

- Bu benim suçum değil efendim. Marangozun hatasından kaynaklanıyor, ben ona parasını ödedim. Fakat o işini noksan yapmışsa bunda ne günahım var, bitirmeden bırakıp gitmiş. Bunun üzerine vali, marangozu çağırıyor. Marangoz getiriliyor.

- İşini ihmal etmek suretiyle bir vatandaşın hayatını tehlikeye attın, diyor Karakuş. Marangoz itiraz ediyor:

- Efendim, benim bir hatam yok, ben pencereyi tamir ederken, üzerinde parlak ve kırmızı elbise bulunan bir

kadın geçiyordu. Onun güzelliğine o kadar kapıldım ki son çiviye eğri olarak çiviledim, diyor.

Hemen emir çıkarılıyor ve güzelliğini teşhir eden bu kadını bulduruluyor. Suçlanan kadın kendisini savunuyor tabii. Diyor ki:

- Benim güzelliğim Allah'tan geliyor. Elbiseme o parlak rengi veren boyacıdır. Dolayısıyla asıl suçlu boyacıdır, diyor.

Elbise boyacısı bulunup huzura getiriliyor. Boyacı elbiseyi bu şekilde boyayanın kendisi olduğunu itiraf ediyor. Boyacının ileri sürebileceği hiçbir bahane bulunmadığından bu adamın idamına karar veriliyor. Ayrıca cesedinin iki gün asılı bırakılması emrediliyor.

Boyacıyı palas pandıras idam mahalline götürüyorlar. Fakat boyacıyı asmaya geldikleri zaman adamın çok uzun boylu olduğu görülüyor. Durum Karakuş'a arz ediliyor.

Karakuş hemen yeni bir çözüm yolu buluyor:

- Daha kısa boylu bir elbise boyacısı bulun ve onu asın!

ALLAH'IN TAKDİRİ

Suriye'ye gelen Hz. Ömer, burada veba salgını olduğunu öğrenince geri dönmek istemiş. Geri dönme kararı aldığı için Hz. Ebu Ubeyde, Hz. Ömer'e itiraz etmiş:

- Allah'ın takdirinden mi kaçırıyorsun?

Bu soruya Hz. Ömer'in cevabı şu olmuş:

- Keşke bunu senden başka biri söyleseydi. Evet, ben Allah'ın bir takdirinden diğer bir takdirine kaçırıyorum.

“İT” MESELESİ

Harf inkılabından sonra bazı kelimelerin imlasında tereddütler de ortaya çıkmıştı. Bu ortamda bir tanıdığı Abdülhak Hamid'e:

- Hamid kelimesinin son harfi "t" ile mi, "d" ile mi yazılacak efendim, diye sormuş.

Abdülhak Hamid, son harfin "d" olacağını kızgın ve şikâyetçi bir eda ile şöyle ifade etmiş:

- Adımın başına bir "ham" getirdikleri yetmiyormuş gibi sonuna bir de "it" ekletmem!

ADIMI CERECEKLERİNE...

Abdülhak Hamit, bir gün Beyoğlu'nda kendi adının verilmiş olduğu bir sokaktan geçerken içini çekerek söyle demiş:

- Ah, ne olurdu şu sokağa benim adımlı vereceklerine, buradan bana bir ev verselerdi!

MUTLU YAŞAM FORMÜLÜ

Yaşlı bir kadına etrafındaki kadınlar,

- Size imreniyoruz, bunca yıl eşinizle çok güzel geçiniyorsunuz, hiçbir probleminiz yok. Böyle güzel ve mutlu bir hayat yaşamanın formülü nedir? diye sormuşlar.

Yaşlı kadın, derin bir iç geçirmiş.

- Size kısaca anlatmaya çalışayım bunun sırrını, demiş.

Ve anlatmaya başlamış:

- Genç bir kız iken bu adamla evlendim. O zamanlar teknoloji bu kadar ileri olmadığından dolayı gelinler koca evine ata binerek giderlerdi. Ben bir ata, eşimde bir ata bindi. Düştük yola. Kocam önde ben arkada gidiyoruz. Biraz sonra benim bindiğim atın ayağı takıldı ve tökezledi. Kocam olacak adam arkasına döndü ve benim atıma “Bu bir!” dedi. Biraz daha ilerledik ve benim atımın ayağı tekrar takılıp tökezlediği zaman kocam atıma “İki!” dedi. Az sonra atın ayağı bir daha tökezleyince kocam arkasını döndü ve atıma “Bu üç oldu!” dedikten sonra tabancasını çıkardı ve atımı vurdu.

At öldü tabii. Çok üzüldüm. Kocama kızgınlıkla suçu, günahı olmayan atı neden vurdun, dedim.

Kocam arkasını döndü ve ifadesiz, soğuk bir yüzle bana “Bu bir, hanım!” dedi. İşte o günden sonra kocamın bir dediğini iki etmemeye çalıştım. Anladınız mı şimdi mutlu ve güzel bir hayat yaşamanın formülünü? Anlamamak ne mümkün? Değil mi?

ÖYLE İKRAMA BÖYLE CÖMERTLİK

Harun Reşid bir gün, Yahya bin Halit, Kâtip Halid, İshak bin İbrahim ve Ebu Nuvas ile birlikte kıyafet değiştirip Bağdat sokaklarına çıkmışlar. Halka karışmak için Dicle üzerinde yabancı bir kayıkçının kayığına binmişler. Kayığa altıncı yolcu olarak halktan birisi de binmiş. Ne var ki Harun Reşid bu adamdan kısa sürede sıkılmış ve onu kayıktan çıkartmaya niyetlenmiş. Ebu Nuvas:

- Bu işi bana bırakınız efendim, ona hiçbir kötülük yapmadan kayıktan çıkartacağım, demiş. Ebu Nuvas biraz sonra ortaya bir laf atmış:

- Bir gün boyunca bütün yiyecekleriniz benden.

Harun Reşid bu söze ilaveten:

- Bir gün boyunca içeceklerinizi de benden.

Sonra sırasıyla Yahya:

- Bir gün boyunca kokularınızı karşılamak da benden.

Halit de:

- Bir gün boyunca çerezlerinizi ben karşılayacağım, ne kadar yerseniz yiyin.

Sıra İshak'taymış:

- Bir gün boyunca ben de sizi zengin edeyim, malımdan ne isterseniz vereyim.

Ebu Nuvas bu sefer adama dönmüş.

- Peki sen bize ne yapacaksın, neyi üstleniyorsun? diye sormuş. Adamın bu masraftan kaçınıp gitmesini bekleyenler, aldıkları cevabı hiç beklemiyorlarmış:

- Bir gün boyunca sizden ayrılmamak da benden olsun!

KOVDUM, GİTTİ

Üstad Necip Fazıl, yenilgi ve mağlubiyeti kabul etmezdi. Bir gün bir tren istasyonunda onun sinirli sinirli gezdiğini gören biri sormuş:

- Ne oldu Üstad, treni mi kaçırdınız?

Üstad böyle bir ithamı kabul eder mi? Treni kaçırmak bir eksiklik, bir yenilgidir.

- Kovdum gitti, demiş.

ALLAH KERİM

1940'lı yılların ünlü politikacılarından Cevdet Kerim, bir yaz akşamı, köşkünün bahçesinde sofrta kurdumuş. Tanınmış politikacıları, sanatçı ve edebiyatçıları da bahçeye çağırmış. Müzik, eğlence... Vur patlasın çal oynasın eşliğinde yiyip içip eğleniyorlarmış. Bu esnada oradan geçmekte olan Neyzen Tefik, bir müddet bu cümbüşü seyrettikten sonra kendi kendine mırıldanmış:

- Rızık için Allah kerim, zevk için Cevdet Kerim!

ATLARIN ZİKİRİ

Meşhur Cimri Paşa atlarının arpa yemesi gerektiğini söyleyen seyislerine kızar ve her seferinde "La Havle ve la kuvvete..." çekermiş. Bir gün atları dermansızlıktan yığılıp kalınca, hiddetle sormuş:

- Atlarıma ne oldu?

Seyis cevabı yapıştırmış:

- Ne olacak efendim 'La Havle'

KAZA NAMAZI

Vehbi Karakaş hocaya gençlerden biri sormuş:

- Hocam gündüz işteyim. O gün kılamadığım namazlarımı akşam eve dönünce kaza etsem olmaz mı?

Hoca soruyu cevaplamış:

- Sen askersin diyelim. Komutan sana günde beş defa haber gönderdi. Sen gitmeyip de akşam komutanının huzuruna çıksan, üst üste üç selam veya beş selam çaksan olur mu?

İŞTE GÖRDÜNÜZ

Bir gün Üstad Necip Fazıl'ı ziyarete bir kaç talebe gelmiş, kapıyı çaldıktan sonra beklemeye başlamışlar.

Üstad kapıyı açmış:

- Buyurun arkadaşlar ne için gelmiştiniz? diye sormuş.

Talebeler:

- Sizi görmeye geldik üstadım, dermişler.

Üstad, gelen talebeleri salona almış ve salonda onların huzurunda bir kere şöyle turlamış.

- İşte beni gördünüz, demiş.

ALLAH TAKSİMİ

Nasreddin Hoca'ya, talebelerinden biri bir torba ceviz getirmiş. Hoca, sınıftaki çocuklara hitaben:

- Bu cevizleri kul taksimi mi yapalım, Allah taksimi mi? diye sormuş.

Çocuklar:

- Allah taksimi olsun, demişler.

Hoca, torbayı eline alarak, kimine bir avuç, kimine bir tane, kimine üç avuç vermiş. Kimine hiç vermemiş. Kalanını da torbayla birine vermiş.

Ceviz alamayan çocuklar:

- Hocam, hani bize ceviz, demişler.

Hoca hikmet yüklü bir cevap verir:

- Çocuklar, baştan size sordum. Allah taksimi istediniz. Allah'ın taksiminde adalet değil, ihsan (lütuf) esastır. Allah, lütfundan dilediğine verir, dilemediğine vermez. Kimine az verir, kimine çok. Hiçbir varlık ona, "niye böyle?" diyemez. Sormaya hakkı da yoktur zaten. Mülk sahibi mülkünde dilediği gibi tasarruf eder.

HER TARAFI AKIYOR

Kırkağaç Kaymakamlık binasının tamir gerektiği bildirilince, merkezden yazı gelmiş:

- Nerelerin aktığını, teker teker bildiriniz.

Aynı zamanda meşhur bir hicivci olan kaymakam Eşref, cevap yazmış:

- Muslukları hariç, her tarafı akıyor!

EĞER KÖTÜ BİRŞEY OLSAYDI

Abdullah Cevdet, zamanında dinsizliği ile tanınan ve böyle tanınmasından da gocunmayan biriymiş. Süleyman Nazif'e bu konuda ne düşündüğünü sormuşlar, şu cevabı vermiş:

- Abdullah Cevdet'in dinsizliğinden anlayın ki din iyi bir şeydir. Eğer din kötü bir şey olsaydı Abdullah Cevdet dindar olurdu.

AYNI UZAKLIK

Behlül Hazretlerine sormuşlar:

- Ölünce seni nereye gömelim?

Behlül cevap vermiş:

- Nereye isterseniz oraya gömün. Ahiret, her yerden aynı uzaklıktadır.

SİZİN DE YAŞAMANIZ GEREK

Komedyen Eddie Cortarla hastalanınca ne yapmak gerektiğini sormuşlar Hemen cevaplamış: - Mutlaka doktora gidin zira doktorun yaşaması gerek. Verdiği ilacı

alın; çünkü eczacının yaşaması gerek. Ama ilaçları sakın içmeyin; zira sizin de yaşamanız gerek!

HAZIR CEVAP

Bernard Shaw ile Churchill hiç geçinemez ve sık sık birbirlerini iğnelermiş. Bernard Shaw, oyununun ilk akşamında, Churchill'i davet etmiş ve iki davetiye de bir pusula iliştiirmiş:

- Size iki davetiye gönderiyorum. Bir dostunuzu alıp gelebilirsiniz. Tabii dostunuz varsa.

Churchill lafın altında kalır mı, hemen cevap göndermiş:

- Maalesef o akşam başka bir yere söz verdiğim için oyununuzu seyretmeye gelemeyeceğim. İkinci akşam gelebilirim, tabii oyununuz ikinci akşam oynarsa.

DEVLET GİBİ ADAM

Ünlü ressam Namık İsmail'in yaşadığı 1920'li yıllar. Hem son model spor bir arabası, hem de yat sayılabilecek büyük bir teknesi varmış. Tabii o yıllarda bunların ikisine birden sahip olanların sayısı üçü beşi geçmezmiş.

Ahmet Haşim, Namık İsmail'in bu zenginliğini şöyle ifade edermiş:

- Devlet gibi adam, hem kara kuvvetleri var hem deniz kuvvetleri!

BİZE ATILAN TAŞLAR

Keçecizade Fuad Paşa, ileri görüşlü ve yenilikçi birisiymiş. Onun yaptığı bazı işler kimilerince beğenilmezmiş. Bu yüzden hasımları onu sık sık eleştiri yağmuruna tutarlar, hakkında ileri geri konuşurlarmış. İstanbul sokaklarını bir ara yer yer kaldırımlarla süslemesi de ayrıca hakkında dedikoduların çıkmasına

neden olmuş. Bir gün devletin ileri gelenlerinden biri ona sormuş:

- Bu kaldırımlar neyle yapıldı?

Fuat Paşa'nın cevabı şöyle olmuş:

- Bize atılan taşlardan...

KERAMET

Azîz Mahmûd Hüdâyî bir gün, Sultan Ahmed Han ile sarayda sohbet ediyormuş. Bir ara abdest tazelemek istemiş. İbrik ve leğen getirmişler. Padişah, hocasına hürmeten ibriği eline almış ve abdest suyunu dökmüş.

Sultan Ahmed'in annesi de kafes arkasında havluyu hazırlamış. Bu esnada Vâlide Sultan kalbinden "Azîz Mahmûd Hüdâyî'nin bir kerâmetini görseydim." diye geçirmiş.

Bunun üzerine Mahmûd Hüdâyî, Vâlide Sultan'ın gönlünden geçenleri kastederek şöyle der:

- Hayret! Bazıları bizim kerametimizi görmek isterler. Padişahın elimize su döküp, muhterem vâlidelerinin havlu hazırlamasından daha büyük keramet mi olur?

NE HİSSEDİYORSUNUZ?

Eski ağır sıklet boks şampiyonu Muhammed Ali, 11 Eylül günü yerle bir olan Dünya Ticaret Merkezi'ni olaydan bir ay kadar sonra ziyarete gittiğinde, gazeteciler kendisine sormuşlar:

- Şüpheliler ile aynı İslâm inancını paylaşmasından dolayı neler hissediyorsunuz?

Muhammed Ali, nazikçe cevap vermiş:

- Peki siz, Hitler'le aynı dini paylaşmaktan dolayı ne hissediyorsunuz?

BÜYÜK ADAMLAR

İlk meclisteki milletvekilliği sırasında Mehmet Akif'i ziyarete gelen dostları kendisine, o günlerde isimleri çok geçen bazı devlet adamları hakkındaki düşüncelerini sormuşlar. Akif'in cevabı bir tavsiyeden ibaret olmuş:

- Ülke geleceğinden ümit kesmek istemiyorsanız büyük adamları yakından tanımayınız.

Tarihimizden Anlamlı Hatıralar

İngiliz Kızlarına Vurulan Şehzade

Sultan Abdülaziz'in Avrupa Seyahatine katılan Abdülhamid, abisi Murad Efendi ile birlikte katıldıkları davetlerde İngiliz kızlarına vurulmuşlardı.

II. Abdülhamid, "Dünyada İngiliz kadını kadar güzel, kibar, vakarlı kadın yoktur. İnsan ecnebi kadın alacak mı, İngiliz kadın almalıdır." diyecek kadar İngiliz kızlarını beğenmiştir.

II. Abdülhamid, bir akşam Londra'da bir konsere davet edilmişti. Biraderi ile konsere giden Abdülhamid, ev sahibinin kızının güzelliğine hayran kalmıştır.

II. Abdülhamid, İngiliz Kraliçesi'nin sarayında verdiği ziyafeti de şöyle anlatır:

"... Benim koluma kraliçenin akrabalarından bir prenses girdi. Prensес gâyet dilberdi. Elini kolumun üzerine koydu, cildi gâyet rakikti. Allah bilir, damarları ve içindeki kanın cevelânı görülüyordu..."

Osmanlı Elbisesinden Korkan Fransız Ordusu

19. yüzyılda Almanya'nın Mülheim şehrindeki Ren Nehri'nin bir yakasında Almanlar, öbür yakasında da Fransızlar oturuyordu. Fransızlar, her sene nehrin Almanlardaki kısmına geçip mahsulün tümünü toplayıp götürüyorlardı.

O sıralar, birliğini temin edemeyen güçsüz Almanlar ise buna fazla ses çıkaramıyorlardı. Her sene böyle olunca çareyi Osmanlı Sultanı'na durumu yazıp, imdat istemekte bulurlar. Mektupta şöyle denmektedir:

“Fransızlar her sene bize zulmediyor, mahsulümüzü elimizden alıyorlar. Siz ki, dünyaya adalet dağıtan bir imparatorluğun sultanı, İslamiyet'in de halifesisiniz. Bizi şu zulümden kurtarın. Asker gönderin. Ürünlerimizi bu sene olsun toplama imkânı sağlayın.”

Çöküş faslına girildiği bir zamana denk gelen yardım isteğini inceleyen Padişah, asker göndermeyi mümkün ve gerekli görmez; yalnızca asker elbisesi göndermeyi kâfi bulur ve cevabı bir mektupla, beraber içi askeri elbise dolu üç çuval yollanır. Şaşkına dönen Almanlar, çuvalı alıp mektubu okurlar:

“Fransızlar korkak âdemlerdir. Onlara yeniçeri göndermemize gerek yoktur. Yeniçerimizin kıyafetini görmeleri kâfidir. Çuval içindeki Osmanlı askerinin elbiselerini adamlarınıza giydirin. Mahsul zamanı, nehrin

görülebcek yerlerinde dolaştırın. Karşıdan gören Fransızlar için bu kâfidir.”

Bağ bahçe sahipleri hemen Osmanlı askerinin kıyafetini kapışırılar. Hasat vakti büyük bir heyecanla yeniçeri kıyafetinde, nehir kıyısında dolaşmaya başlarlar. Ertesi gün, karşıdan gelen haber, Almanların sevinç çılgınlıkları atmalarına sebep olur:

“Osmanlılardan imdat geldiğini düşünen Fransızlar, korkudan köylerini de terk ederek iç kısımlara doğru kaçmaktalar. Mahsulünüzü rahatça toplayabilirsiniz. Zulüm sona ermiştir.”

Bu olay, Mülheimlilerin gönüllerinde taht kurmuştur. Giydikleri yeniçeri kıyafetlerini, daha sonra Mülheim’a bağlı Karlsruhe müzesine koyup ziyarete açarlar. Şehrin en yüksek binasına da Osmanlı bayrağı asarlar. Ayrıca, hâlen olayın yıldönümünde de şehirde bir karnaval düzenleyip, hadiseyi temsilen kutlarlar.

Osmanlı’da İlk Beyaz Gelinlik

Osmanlı Devleti’nde ilk beyaz gelinliği, II. Abdülhamid’in kızı giymiştir. II. Abdülhamid zamanında Avrupa’da bir düğünde ilk kez bir gelinin üzerinde bembeyaz giysiye gören prensesin, kendi düğününde de bu giysinin aynısını giymek istemesi üzerine Türkiye’ye ilk kez beyaz kumaştan gelinlik gelmiş oldu.

Türk toplumunda düğün kıyafetinde geleneksel olarak kırmızı kullanılırdı, fakat beyaz kumaştan gelinliği ilk kez 1898’de Kemalettin Paşa ile evlenen II.

Abdülhamid'in kızı Naime Sultan giymiştir. Daha sonra bu gelinlik şekli İstanbul'da gayri Müslimler ve Müslüman halk arasında da yaygınlaşmış ve gelinlik günlük hayatımızda yerini almıştır.

Bugün Bile Sanatına Ulaşılamayan Dahi Usta: Mimar Sinan

Dünyanın en büyük yapı sanatçılarından biridir. Kayseri'nin Ağırnas köyünde tahmini olarak 1408 yılında doğdu, 17 Temmuz 1588'de İstanbul'da öldü. I. Süleyman (Kanuni) döneminde 1521'de Belgrad, 1522'de Rodos seferlerine katıldı, subaylığa yükseldi. 1526'da katıldığı Mohaç seferinden sonra zemberekçibaşı (başteknisyen) oldu. 1529'da Viyana, 1529–1532 arasında Alman, 1532–1535 arasında da Irak, Bağdat ve Tebriz seferlerine katıldı. Bu son sefer sırasında Van Gölü'nün üstünden geçecek üç geminin yapımını başarıyla tamamlaması üzerine kendisine haseki unvanı verildi. 1536'da Pulya (Puglia) seferlerine katıldı. 1538'de yer aldığı Karabuğdan (Moldovya) seferi sırasında Prut Irmağı üstünde yaptığı bir köprüyle dikkatleri üstüne çekti. Bir yıl sonra mimar Acem Ali'nin ölümü üzerine onun yerine sermimaran-ı hassa (saray baş mimarı) oldu. Günümüzdeki bayındırlık bakanlığına eş düşen bu görevi ölümüne değin sürdürdü.

Mimar Sinan, Osmanlı İmparatorluğu'nun en güçlü olduğu çağda yaşamıştır. I. Süleyman (Kanuni), II. Selim ve III. Murat olmak üzere üç padişah döneminde mimarbaşılık etmiş, imparatorluğun gücünü simgeleyen

mimarlık başyapıtlarının tasarlanıp uygulanmasında birinci derecede rol oynamıştır.

Çeşitli kaynaklara göre Sinan 84 cami, 52 mescit, 57 medrese, 7 okul ve darülkurra, 22 türbe, 17 imaret 3 darüşşifa, 7 suyolu kemeri, 8 köprü, 20 kervansaray, 35 köşk ve saray, 6 ambar ve mahzen, 48 hamam olmak üzere sayılamayanlarla birlikte üç yüz elliyi aşkın yapı gerçekleştirmiştir.

Mektupla Padişahlığa Çağrılan Sultan

II. Murat, 1444 yılında Haçlılar'la Edirne-Segedin Antlaşması'nı yaptıktan sonra padişahlığı, henüz 12 yaşında bir çocuk olan oğlu II. Mehmet'e (Fatih) bırakarak Manisa'ya çekildi. Bunu öğrenen iç ve dış düşmanlar harekete geçti. Haçlı orduları harekete geçince Osmanlı Devleti'nin ileri gelenleri, Manisa'da bulunan II. Murad'ı yeniden tahta çıkmaya davet ettiler. Fakat II. Murat, bu isteği kabul etmedi. Bunun üzerine çocuk hükümdar II. Mehmed'in ağzından kendisine şöyle bir mektup yazıldı:

“Saltanat size ait ise, düşmanı defetmek de size aittir. Yok, eğer bize ait ise, emrimize itaat etmek gerektiği malûmunuzdur.”

Oğlundan bu dâhiyane mektubu alan II. Murat, söyleyecek söz bulamadı. Derhal Manisa'dan hareket etti, İstanbul'a gelip ordunun başına geçti. 1444 yılında Varna Savaşı'nda Haçlılar'ı perişan etti.

Ağaca Asılan Zekât Parası

Fatih Sultan Mehmet Han devrinde, bir Müslümanın günlerce dolaşp yıllık zekâtını verebileceği fakir birini arayp bulamadığını biliyor muydunuz? Bunun üzerine adam, zekâtının tutarı olan parayı bir keseye koyarak Çağaloğlu'ndaki bir ağaca asıp, üzerine de: "Müslüman kardeşim, bütün aramalarıma rağmen memleketimizde zekâtımı verecek kimse bulamadım. Eğer muhtaç isen hiç tereddüt etmeden bunu al!" diye yazmış ve bu kese de üç ay kadar o ağaçta asılı kalmıştır...

Ahret Seferi

Yavuz Sultan Selim; Mısır seferinden İstanbul'a döndüğünde, İstanbul İskenderiye denizyolunun ortasında çok tehlikeli bir korsan ocağı olan Rodos

şövalyelerinin üzerine sefer yapılmasını isteyen vezirlerine şöyle demiştir:

“Bizim şimdiden sonra Sefer-i Ahiret’den gayri seferümüz yoktur.”

Bu sözüyle aslında vefatının yaklaştığını hissedip haber vermiş ve hakikaten de kısa bir müddet sonra da vefat etmiştir.

Dünya Haritasını İlk Çizen İnsan: Piri Reis

Dünya haritasını o dönemin ilkel teknik koşullarına rağmen çizen ilk insan bir Türktür. Gerçek adıyla Muhiddin Pîrî kesin tarihi bilinmekle beraber 1465–1470 yılları arasında, Türk denizciliğinin önemli merkezlerinden biri olan Gelibolu’da dünyaya gelmişti. Babası Hacı Mehmet, amcası, o dönemin ünlü kaptanlarından Kemal Reis idi. 11 yaşına geldiğinde önce korsan olarak işe başladı, sonradan devlet hizmetine giren amcası Kemal Reis ile birlikte denize açılmış ve 1487–1493 yılları arasında çeşitli deniz savaşlarına karışmıştı.

Türk denizcilik tarihinden, kendisinden bağımsız olarak söz edilmesi, 1499–1502 yılları arasındaki harplerde gösterdiği başarılardan dolaydır. İşte bu sıralarda, Portekizlilerle yapmış olduğu savaşların birinde Columbus’un haritasını ele geçirmiş olabilir.

1511 yılında, amcasının ölümü üzerinde denizlerden ayrılmış, Gelibolu’ya dönmüş; harita

çizimiyle uğraşmaya başlamış, daha sonra büyük Türk denizcisi Barboros'un (1476–1546) hizmetine girmişti.

Mısır'ın zaptı sırasında (1516–1517) komutasındaki gemilerle en önemli deniz üssü olan İskenderiye'nin ele geçirilişinde büyük başarı göstermiş, bu başarı onun Sultan Selim'le (1517–1520) tanışmasına ve 1513 yılında, Gelibolu'da tamamladığı dünya haritasını sunmasına vesile olmuştur.

Polisiye Roman Okuyan Padişah

II. Abdülhamid'in en çok okuduğu ve daha doğrusu okutmak suretiyle dinlediği kitaplar; zabıta romanları, cinayet hikâyeleri ve seyahatnamelerdi.

Tahsin Paşa, Sultan Abdülhamid'in polisiye roman tutkusunu şöyle anlatır:

“Yıldız Sarayı'nda bir mütercim dairesi vardı. Bu dairedekilerin başlıca görevleri Avrupa'da neşredilen romanların dikkat çekenlerini özellikle zabıta romanlarını tercüme etmektir. Bu tercüme, II. Abdülhamid'in yatak odasında ve paravana arkasında roman okumağa memur olan kişilere tevdi olunurdu.”

Yıldız Sarayı'nda geceleri erken yatan II. Abdülhamid, yatağına girince, paravananın arkasına gelen Gidiş Müdürü Mahmud Efendi ve daha sonraları da Esvapçıbaşı İsmet, Mabeyinci Emin beyler, sarayda tercüme edilmiş zabıta romanları yahut seyahatnameler okurlardı. Padişah, uykusu gelince kâfi der ve okuyucu dışarı çıkardı.

II. Abdülhamid'in kızı Ayşe Osmanoğlu şöyle anlatır:

“Gece yatak odasında kitap okuturdu. Ayakucuna bir paravana konur, Esvapçıbaşı İsmet Bey kitap okurdu. Sonraları Hacı Mahmud Efendi ve Şifre Kâtibi Asım Bey de okumuşlardır. Babam uykuya dalıncaya kadar okurlar, uyuduğunu hissedince yavaşça kalkıp çıkarlardı. İkinci Hazine dar kapıyı kilitlerdi. Babam: ‘Başlıca eğlencem musiki dinlemek, marangozhanemde çalışmaktan ibarettir. Ancak bunlarla uğraşırken yorgunluğumu hissetmiyorum. Gençliğimde faal bir hayat geçirdiğim halde şimdi muattal yaşıyorum. Uykuyu bile rahat uyuyamadığımdan kitap okutmak bana ninni gibi geliyor. Yarısını dinliyor, yarısını dinlemeden uyuyakalıyorum. Aklım takılıp da uykumu kaçırmam diye ciddi eserler okutmuyorum.’ derdi.”

Arnavut Yemini

Osmanlı'dan itibaren asırlardır topraklarımız içinde kalmış olan Balkanlar ve Rumeli'nde yaşayan kendi soydaşlarımıza, dinî-millî kültürümüz adına gözle görülür bir yardım eli uzatmamamıza rağmen “Muhteşem Osmanlı!” düşüncesi gönüllerden silinmemiştir. Bugün Arnavutluk'ta “Türk” kelimesi, onlar için doğruluk, dürüstlük, yiğitlik, efendilik ve hakbilirlik manalarına

gelir. Hatta o kadar ki, bazı Arnavutların kendi aralarında bile yemin ederken: “Doğru söylemiyorsam Türk olmayayım!” diyerek birbirlerini inandırmaya çalıştıklarını biliyor muydunuz?

En Hayvansever Padişah

II. Abdülhamid; at, güvercin ve birçok hayvanı çok severdi. Fırsat buldukça atlarıyla ilgilenmekten zevk alırdı. Şehzadeliğinde de ata bindiği, binicilikte maharetli olduğu söylenmektedir. Kıymetli atlara sahip olan II. Abdülhamid, bazı hükümdarlara ve elçilere atlarından hediye etmiştir.

II. Abdülhamid, Selanik’ten İstanbul’a gelince Beylerbeyi Sarayı’na yerleşmişti. Burada sakin bir hayat geçiren Abdülhamid, boş zamanlarda hayvanlarla meşgul olmuştur.

II. Abdülhamid’in çok kıymetli düz beyaz renkte bir kedisi ve bir de papağanı vardı. Sabah kahvaltısını yaptıktan ve günlük gazeteleri okuduktan sonra kedisiyle ve papağanıyla meşgul oluyordu. Akşama doğru da sarayın bahçesindeki güvercinlere yem veriyordu.

II. Abdülhamid’in başkâtibi Tahsin Paşa, padişahın hayvan sevgisi ve ilgisini bizzat kendisinden dinlediği iki olayla şöyle açıklar:

“II. Abdülhamid’in iyi eğitim görmüş bir kanaryası varmış. Bir gün Reşad Efendi abisi Abdülhamid Efendi’nin ziyaretine gelmiş, Kanaryayı salona getirmişler; kuş Reşad Efendi’nin müsadif-i nazarı olunca birdenbire yere düşmüş ve ölmüş...”

II. Abdülhamid, atlara büyük ilgi gösterirdi. Ahırında çok güzel değişik cins atlar beslerdi. Bir gün Reşad Efendi ziyaretine geldiğinde beraber ahıra gitmişler. İçlerinden tek arabaya koşulan fevkalade güzel ve kıymetli bir atı kardeşine göstermiş; o günün akşamı bu at da birdenbire ölüvermiş...”

II. Abdülhamid, bu olaydan sonra küçük kardeşi Reşad Efendi’den pek hoşlanmamaya başlamıştır.

II. Abdulhamid’in kızı Ayşe Osmanoğlu, babasının hayvan sevgisini şöyle anlatır:

“Hemşirem Şâdiye Sultan’la ben epeyce büyümüştük. Bizden dört yaş küçük olan hemşiremiz merhum Refia Sultan da artık bizim aramıza katılmıştı. Cuma sabahları babamın dairesine gider, el öperdik. O zamanlar daha sarayda kalorifer yoktu. Gayet büyük mavi bir çini soba vardı. Babam bizi onun önüne oturturdu. Biz üç kız kardeş domino oynardık. Babam uzaktan Hurim oyunlarımıza bakar, fakat bir yandan da işleriyle meşgul olurdu. Babamın gayet büyük bir tekir kedisi vardı. Pek munis, sevimli, enli bir hayvandı. Babam, bu kediye Ağa Efendi adını vermişti. Biz domino oynarken o da bizim aramıza oturur, dominoları karıştırır, birtakım oyunlar yapardı.”

II. Abdülhamid, boş zamanlarında hayvanlarla ilgilenmiş, hayvan beslemekten ve onlara bakmaktan zevk almıştır. II. Abdülhamid’in özellikle kedi, güvercin ve at beslemekten büyük zevk aldığını görüyoruz.

Dahi Padişah

Fatih Sultan Mehmed, sadece yaşadığı çağa değil, daha sonraki asırlara da damgasını vuran askerî ve siyasi bir liderdi. Özellikle fetih sürecinde askerî sahada takdire şayan faaliyetlerde bulundu. Bu sayede Osmanlı kara ve deniz kuvvetleri karşı konulamaz bir güç hâline geldi. Topçuluk alanındaki çalışmaları sadece Osmanlı ordusunun İstanbul surlarını aşmasını sağlamadı; otoritelerini güçlendirmek isteyen Avrupa krallarının, kale ve şatolarının yüksek duvarlarının arkasına gizlenen Ortaçağ'ın feodal beylerini etkisiz hâle getirmelerine de zemin hazırladı.

Konstantiniyye muhasarası sırasında Osmanlı ordusunun sayısı hakkında çeşitli kaynaklarda farklı rakamlar ifade edilmektedir. Bu noktada ortak olan kanaat, asker sayısının 100 binin üzerinde olduğu şeklindedir. Ordudaki asker sayısı ile ilgili olarak kaynaklarda üzerinde uzlaşmış bir rakamdan söz edilmemiş olsa da Osmanlı kuvvetlerinin dönemin en modern silahlarını kullandığı bir hakikattir. Askerlerin elinde çeşitli büyüklüklerde 300 adet top ile genç sultanın icadı olan havan toplarının ve hareketli kulelerin bulunduğu bir gerçektir.

İkinci Mehmed'in büyük bir kararlılıkla sürdürdüğü hazırlıklar çerçevesinde Anadolu ve Rumeli beylerbeyleri ile bunlara bağlı sancakbeyleri de asker toplamaya başladılar. Orduya katılan herkes, bu büyük zafere ortak olmanın ve asırlar evvelinden müjdelenen askerler arasında bulunmanın manevî hazzından ötürü heyecan içindeydi. Eyaletlerden gelen askerler belli merkezlerde toplanıyor, teçhiz ediliyor ve savaşa hazır hâle gelmeleri için kuşatma öncesinde eğitimden

geçiriliyordu. Anadolu'dan toplanan askerler Beykoz'un üstündeki ormanlık arazide bir araya geldi. Fatih'in emri üzerine Rallis Petropulos adındaki bir Rum, iki gemisiyle bu askerleri ve mühimmatı Boğaz'ın Avrupa kıyılarına geçirdi. Diğer taraftan muhasara sırasında önemli gelişmelere sahne olan Haliç'te, Kasımpaşa ile Ayvansaray arasına boş fiçılar üzerine kalaslar bağlanarak beş buçuk metre eninde bir köprü yapıldı. Kuşatma sırasında Haliç'e karadan indirilen gemiler de köprü vazifesi gördü.

Muhasara için yapılan hazırlıklar çerçevesinde Batı'dan Bizans'a gelebilecek yardımlara karşı da birtakım önlemler alındı. Bilhassa halkı Ortodoks olan Mora'dan yardım gelme ihtimali yüksekti. Mora ile Bizans arasında hem dinî hem de siyasî bağlar mevcuttu; zira Mora'da Bizans İmparatoru Constantinos'un kardeşleri Dimitrios ve Thomas hüküm sürüyordu. Zaten Osmanlı baskısının belirgin hâle gelmesiyle birlikte İmparator, Mora'yı idare eden kardeşlerinden yardım istedi. Askerî yardımları engellemek için her çareye başvuran Fatih, Mora topraklarına akın düzenlemeleri için Turhan Bey ve oğullarını vazifelendirdi. 1452 yılı ekim ayında gerçekleşen seferlerle Mora Despotluğu'nun kuvvetleri mağlup edilerek Bizans'ın buradan yardım alma ümidi sona erdirildi. 1453 yılı başından itibaren Bizans üzerindeki çember gün geçtikçe daraltıldı. Şubat ayında genç hükümdarın emriyle Dayı Karaca Bey komutasındaki Osmanlı kuvvetleri, bazıları kendiliğinden teslim olan İstanbul civarındaki Rum kasabalarını birer birer ele geçirdi.

Edison’u Türkiye’ye Getirmeye Çalışan Padişah

II. Abdülhamid, bilime büyük önem vermiş, bilim adamlarına da değer vermiştir. Dünyadaki bilim ve teknik alandaki gelişmelerle yakından ilgilenmiştir.

Elektriğin yeni kullanılmaya başladığı bir dönemde II. Abdülhamid, enerjiye sahip olmanın önemini kavramıştı. Elektrik alanındaki keşifleriyle meşhur Edison’un çalışmalarını yakından takip ettirmiştir.

II. Abdülhamid, Thomas Edison’a resmen başvurup Türkiye’ye gelmesi ve çalışmalarını burada sürdürmesi için teklifte bulunmuştu. Amerika’da kazandığının tam yirmi misli para vermeyi teklif etmesine rağmen Edison, bu teklifi kabul etmemiştir.

Musul ve Kerkük’ün Tapusunu Alan Padişah

Sultan Abdülhamid, siyasî ve ekonomik açıdan Osmanlı Devleti’ni güçlendirmek için büyük çaba sarf etmiştir. II. Abdülhamid, aldığı tedbirlerle kısa sürede maliyeyi kontrol altına almış, yönetimde ve ülkede nüfuzunu artırmak için de kendisine kaynak aktarılmasını istemiştir. Böylece ilk defa “Padişah ödeneği” II. Abdülhamid’e ayrılmıştır. Bu, bütçenin bir kısmının padişahın kendisi ve ailesi için ayrılması demektir.

II. Abdülhamid, kendisine tahsis edilen ödeneği hiçbir zaman kişisel amaçlarla kullanmamıştır. Hayır kurumları yaptırmış, tarım alanları satın alma yoluna gitmiştir.

II. Abdülhamid, özellikle 1879 yılından sonra Mezopotamya'da toprak satın almıştır. II. Abdülhamid, Bağdat Vilayeti ekilebilir topraklarının üçte birine sahip olmuştur. Filistin, Musul, Kerkük, Basra ve diğer bazı bölgelerde de Çiftlikât-ı Hümâyun adıyla topraklar satın alınmıştır.

Osmanlı Devleti'nde ilk defa kendi adına tapu alan Sultan II. Abdülhamid, Musul ve Kerkük'ün de tapusunu almıştır. Devlet toprakları işgal edildiğinde işgalcilerin eline geçmesin diye tapulaştırma yoluna giden Sultan II. Abdülhamid'e ait 50 bin adet tapu bulunduğu sanılıyor.

Osmanlı'nın Bilge Elçisi

Altı yüz küsur yıllık tarihinde birçok olayla ve devletle uğraşan Osmanlı, tabir yerindeyse İran'dan çektiğini kimseden çekmemiştir. Onların bir İslâm devleti olduğu nazara alınırsa ne demek istediğim daha iyi anlaşılır.

İran denilince çoğumuzun aklına Şah İsmail ve Şiiilik gelir. Osmanlı ile boy ölçüşebileceğini zanneden Şah İsmail, Anadolu toprakları içinde bulunan Şii propagandacılarla isyanlar çıkarmak suretiyle Osmanlı

Devleti'ni yıpratmayı amaç edinmişti. Kısmen de başarılı olmuyor değildi. Hatta Şah İsmail, Dulkadiroğluları üzerine sefer yaparken Osmanlı toprağını kullanmak zorunda kalmıştı. Bu mecburiyetin başına bir iş açmaması için Osmanlı padişahı II. Bayezid'e özür maksatlı bir elçi göndermişti. Lakin gönderdiği elçi öyle şaşalı, gösterişli ve süslü giyinmişti ki, II. Bayezid, elini öpmek isteyen bu elçiye dizini öptürmüştü. Yani bir tür haddinizi bilin mesajı!

Daha sonra buna karşılık İran Safevî merkezine giden Osmanlı elçisine Şah İsmail, bir misilleme hazırlamıştı. Karşısında bekleyen elçinin oturabileceği hiçbir şey bırakmamış, huzura alınmadan ne varsa kaldırtmıştı. Ortada üzerine oturulacak bir kilim dahi bırakılmamıştı. Güya elçi ayakta bekletilerek elçinin nezdinde Osmanlı hakarete uğratılmış olacaktı. Osmanlı'nın seçtiği elçiler öyle basit kimseler değildi. Vaziyetin nereye çekildiğini hemen idrak eden Osmanlı elçisi, üzerindeki süslü kaftanını çıkarıp dürmüş ve altına alarak Şah İsmail'in önünde oturmuştur. Söyleyeceklerini söylemiş, iletilecek olan neyse onu iletmiştir.

Devletin vakarını kendi canı pahasına korumayı şahsına vazife bilen bu elçiye rahmet okumayıp da ne yapalım şimdi? Ruhu şâd olsun. Henüz bitmedi söyleyeceklerimiz.

Mesajı iletip işini bitirdikten sonra üzerine oturmuş olduğu kaftanını almadan orayı terk etmiş. Şah İsmail'in adamları arkasından yaklaşıp da kaftanını almalarını söyleyince müthiş bir cevapla Osmanlı azametini salona emanet bırakıp yoluna devam etmiş:

“O kaftan size hediyem olsun. Zira benden sonra gelecek olan elçi ayakta durmak zorunda kalsın!”

Makbul İken Maktul Olan Paşa

Osmanlı'da ikinci adam olmak zordur. Bütün gözler üzerinizde olduğu gibi siz de "Tamam ben oldum!" hissine kapılabilirsiniz. Nitekim ismi en çok konuşulanlardan birisi bu konuda Pargalı İbrahim'dir. İnsan nefsinin yedi mertebesi vardır ki bunların en aşağısı "nefs-i emmare"dir. Sürekli olarak insana kötülüğü emreder. Hangi makamda olursa olsun, tehlike çanlarını çaldırır durur. Hele bir de çevresinde tabasbus takımı varsa şişinir durur.

Evet, Osmanlı tarihine şöyle bir göz gezdirdiğimizde çoğu önemli mevkiye gelmiş veya getirilmiş, her insana nasip olmayan yetkilere sahip olmuştur Pargalı İbrahim... Genç yaşında vezirlerin başı olmuştur. Bu bir kere Osmanlı Devlet Usulü'nde görülmemiş bir şey! Yani daha anlaşılır söyleyelim, basamakları atlayarak çıkmıştır. Padişahın himayesini bu denli elde etmiş bir adam, 1536 senesi neden idam edilmiştir o zaman? Hem de hayatı normal seyrinde yaşarken... O sene Ramazan ayının yirmi ikinci gecesi... Akşamdan Kanunî Sultan Süleyman ile Pargalı İbrahim iftarlarını etmişler, teravîh namazını da beraber kılmışlar. Hemen akabinde satranç oynamışlar. Her şey sanki tıkırında gidiyor; derken gece yarısı padişah cellâtları çağırıp Pargalı İbrahim'i onlara teslim etmiş. Canım ne de güzel vakit geçiriyorlardı, ne vardı insanın canını alacak? Evet, görünüşte bir şey yok gibi görünüyor. Fakat işin başka sebepleri var! Oraya gelelim. Bir gerçek

var ki, baştan onu kabullenip söyleyeceklerimi öylece dinleyin derim. Devlet otoritesi ortak kabul etmez. Bir kına iki kılıç sığmayacağı gibi bir koltuğa aynı zamanda iki idareci sığmaz.

Kanunî Sultan Süleyman, bu Pargalı denen şahsiyeti doğrusu bir köle iken yanına almıştır. Vakit ilerledikçe kendine olan güveni iyice artan Pargalı İbrahim, kibir tuzağına düşüvermiş. Tabii bunda en etkili sebep, kendisine verilen mükemmel yetkililerdir. Bu yetkilerin ağırlığına dayanamayan Pargalı İbrahim bazı noktalarda başına buyruk hareket etmiş, hatta padişahın kendisine unvan olarak verdiği “Serasker” imzasının başına bir de “Sultan” eklemiştir. Bu, olmayacak bir işti ve affi da mümkün değildi. Çünkü kendisini padişahla denk görmek gibi bir şeydi yaptığı... Ayrıca bürokrasi alanında o zamanın en tecrübeli devlet adamlarından sayılabilecek bir özellikteki İskender Çelebi’yi idam ettirmiş olması da tuz ve biber cinsindendi.

Yine başka bir rivayet var. Onu da söyleyelim.

Kanunî Sultan Süleyman’ın Pîrî Mehmed Paşa isimli bir veziri var. Bu vezire gösterilen hürmetten kuşkulanan Pargalı, herhalde itibarından olacağı korkusuyla bir yolunu bularak Pîrî Paşa’yı zehirletmiştir.

Dünyaya Örnek Muhteşem Vasiyet

Fatih Sultan Mehmed, kendi adıyla anılan külliyeinin içinde şehrin fakirlerinin, düşkünlerinin ve şehitlerin yakınlarının istifadesi için bir de imarethane yaptırdı. Hassas ruhlu bir insan olan Fatih’in inceliği

vasiyetnamesinin imarethaneyle ilgili kısmında da kendini gösterir. Şöyle ki: Fatih Külliyesi'nin imarethesinden yararlanacak olan şehit yakınları ve fakir aileler yemek almaya kendileri gelmeyecekler; yemekler, kapalı kaplar içinde, hava karardıktan sonra onların evlerine götürülecekti. Yemeklerin gündüz vaktinde değil de karanlıkta bırakılmasının nedeni; ihtiyaç sahiplerinin onurlarının kırılmasına ve toplum içinde küçük düşmelerine meydan vermemektir. Fatih Sultan Mehmed'in, "İmarethanelerimdeki yemeği gelip yiyemeyenlere akşamları loş karanlıkta yemek dağıtılsın." şeklindeki vasiyeti günümüzde belediye tarafından yerine getiriliyor ve her gün gece vakti düzenli olarak 2.000'in üzerinde vatandaşa, evlerine gidilerek yemek dağıtılıyor.

Evet, Fatih Sultan Mehmed o kadar ince düşünceli bir şahsiyetti ki, vasiyetinde değindiği hususlardan biri de şehirde bir yiyecek sıkıntısı çekildiği takdirde hastaların ihtiyaçlarının giderilmesine öncelik verilmesi hakkındaydı. Buna göre böyle bir durumda kullanılmak üzere yüz adet av silahı bırakılmıştı. Yiyecek sıkıntısı söz konusu olduğunda silahlar işin ehli insanlar tarafından avlanmak için kullanılacak ve avlanan hayvanların etleri öncelikle hasta ve fakir insanlar için kullanılacaktı. Bütün bunları düşünen ince ve hassas ruhlu padişah, vasiyetinde şöyle bir uyarı yapmayı da ihmal etmedi: Eğer yumurtlama ve yavrulama zamanları ise hayvanlar avlanmayacaktı. Hasta ve ihtiyaç sahibi insanların gıdalarının temini için başka çareler düşünülecekti. Görüldüğü gibi temizlik ve çevrenin korunması hususunda hassas olan Fatih, doğal hayatın ve hayvan neslinin korunmasında da son derece hassastı.

Padişah, Yeğenine Torpil Geçmez!

Bizans tekfurlarına yapacağı zorlu bir seferde, Osman Gazi'nin, yeğeni Bay Hoca koşarak gelir:

“Amca, bir sefere çıkacağını duydum, doğru mu?”

Osman Gazi:

“Yeğenim, sefer bizim ilk yaptığımız bir şey değil, hele sen niyetini söyle...”

Bay Hoca:

“Ne olur Efendim, beni de yanında sefere, cihada götür.”

Osman Gazi:

“Sen daha küçüksün, henüz bıyıkların terlememiş.”

Bay Hoca:

“Hayır, ben büyüdüm. Artık cihada gidebilirim. Annem beni beşikte sallarken, cihad türkü ve ninnileri ile büyütmedi mi? Benim oğlum büyüyecek cihat edecek, İstanbul'u fethedecek diye beşigimi sallamadı mı? Siz bana tahta kılıçlarla kılıç kullanmasını, cihat etmesini öğretmediniz mi? Artık ben beşikten kalkalı çok oldu. Tahta kılıç kullanma yaşını çoktan aştım. Ne olur Efendim, beni de yanına al, beni de cihada götür.” der.

Ecdadımız Yüz Akımız

Altı asır gibi uzun bir süre üç kıtada hükmünü yürüten ecdadımızın medeniyet mirasını inceleyip araştırmadan içte ve dıştaki bazı gafil ve hainlerin ona, “emperyalist” yaftasını yapıştırarak mahkûm etmeye çalışmalarına mukabil, Macaristan İlimler Akademisi tarafından ortaya çıkartılıp yayınlanan bir belgede tesbit edilen şu bilgi, ecdadımızın gerçekten de yüz akımız olduğunu haykırırcasına ispat ediyor:

Osmanlı Devleti, Macaristan’da hâkim olduğu devirlerde, Macar halkından yılda 7 milyon akçe 21 milyon vergi toplayıp, buna karşılık aynı yıl Macaristan’a 21 milyon akçe yatırım yapmış...

Yabancı bir kumaş tâcirinin Osmanlı ülkesine gelerek bir kumaş imalathanesinin mallarını beğenip hepsini almak istedikten sonra, mal sahibinin kumaş toplarını denklerken bir top kumaşı ayırdığını görüp bu hareketinin sebebini sorması üzerine Osmanlı esnafı şöyle demiştir:

“Onu sana veremem, kusurludur...”

Yabancı tâcir; “Zıyanı yok, önemli değil.” demesine rağmen Osmanlı esnafı, o kumaş topunu vermemekte direterek: “Benim malımın kusurlu olduğunu söyledim, biliyorsunuz. Fakat siz onu kendi memleketinizde satarken alıcılarınız orada benim bunları size söylemiş olduğumu bilmeyeceklerdir. Böylece de müşterilerinize kusurlu mal satmış olacağım. Neticede Osmanlı’nın gururu, şeref ve haysiyeti rencide olacak, bizi de hilekâr sanacaklardır. Onun için bu sakat topu asla size veremem...” demiştir.

Ecdadın Vakıf Çağlayanı

Yardım, şefkat ve sevgi hissini ebedileşmesi arzusundan doğan ve diğergamlığın müesseseseleşmiş şekli olan vakıf müesseselerimiz sayesinde cemiyetimiz, yıllarca huzur içinde varlığını devam ettirmiştir. Bu ecdad vakıfları arasında:

- Kışın aç kalan kuşların beslenmesi,
- Bayram günlerinde şehir ve kasabalarda top atılarak çocukların sevindirilmesi,
- Koyun cinsinin ıslah edilmesi,
- Et fiyatlarının kış aylarında yükselmemesini sağlayacak tedbirlerin alınması,
- Hasta ve garip göçmen leyleklerin bakım ve tedavi edilmesi,
- Çalışan kadınlara sütanne bulunması,
- Hac yolunda parasız kalanlara para dağıtılması,
- Cami ve türbe duvarlarındaki ot ve yosunların temizlenmesi,
- Ramazan-ı şeriflerde camilerde hurma, zeytin gibi iftariyeliklerin dağıtılması,
- Köy ihtiyarlarına elbise temin edilmesi,
- Hamalların sırtlarındaki yükleri, üzerine koyup dinlendikten sonra kimsenin yardımına muhtaç olmaksızın sırtlanabilmeleri için mola taşları dikilmesi,
- Yüksek dağ ve geçitlerde kar ve tipiden korunmak için sığınak yapılması,

Yaz aylarında sıcaaktan bunalanlar için gölgelik yapılması ve icap eden yerlere su küplerinin konulması gibi insanı hayretler içinde bırakan çok enteresan vakıflar bulunmaktaydı.

Enderûn Okulu

Şanlı ecdadımızın devlet ve medeniyet mirasının sırlarının bulunduğu ve dünyanın en büyük arşivi olan Osmanlı Arşivi'ni bizler doğru dürüst incelememişken bine yakın Amerikalı ile yüze yakın İsraili tarihçi, bunları yıllarca didik didik etmiştir. Bugün ABD'de sadece "Enderun Okulu" hakkında hazırlanan uzman eserlerin ve doktora tezlerinin sayısının 350 adettir.

Bir Rüyaya Bir Cami

Takvimler 1396 yılını göstermektedir. Bütün Avrupa ülkelerinin katılımıyla oluşan Haçlı ordusu, Macar Kralı Sigismund'un kumandasında harekete geçer. Papanın da desteğini alan ittifakın asıl amacı, beş yıldır kuşatma altında bulunan İstanbul'u kurtarmaktır. İlk önce Tuna kıyısındaki Niğbolu Kalesi kuşatılır. Sultan I. Bâyezîd, zafere ulaşırsa elde edeceği ganimetle 20 cami yaptırmayı vaat edip ordusunun önüne düşer. Yolları

yıldırım gibi aşır Niğbolu'ya yetişir. Zafer kazanılır. Sıra gelmiştir yirmi adet camiyi yaptırmaya. Padişah, fikrini damadı Emir Sultan Hazretlerine açar. Emir Sultan, yirmi cami yerine yirmi kubbeli bir cami yapılmasını tavsiye eder.

İsmail Hakkı Bursevî, Ulu Cami'nin Mekke, Medine, Kudüs ve Şam'dan sonra beşinci makam olduğunu yazar. Hazreti Üftade ise; "Ey Ulu Cami, ey uluların cem olduğu yer / Gece ve gündüz seni ziyaret edene ne mutlu!" der. Gerçekten de asırlar boyunca Ulu Cami hep büyük şahsiyetlerin toplanma mekânı olmuştur. Yapılmasını teklif eden Emir Sultan; ilk namazı kıldırın Somuncu Baba; ilk cemaati Emir Sultan, Molla Fenârî, Yıldırım; ilk imamı Süleyman Çelebi; müezzini Üftade'dir.

Yıldırım Bâyezîd, Niğbolu Zaferi'nden sonra bir mescid yaptırmak isteyince, mimarlar bugün Ulu Cami'nin bulunduğu mevkide karar kılar. Söz konusu arsa üzerinde evi, bahçesi olanlara başka yerden muadil yer verilir. Hatta ceplerine birkaç kese altın sıkıştırılır, gönülleri hoş edilir. Ancak yaşlı bir kadıncağz "Evim de evim!" diyerek feryadı tutturur. Değerinin fevkinde ücretlere omuz silker, bütün tekliflere "olmaz" der. Önce vezirler, sonra bizzat Sultan, kadının ayağına gider, iknaya çalışır. Ama o direnir.

Sultan Bâyezîd, caminin yerini sevmiştir. Hiç hesapta olmayan pürüz canını sıkır. Hatta Divan'ı toplar, çözüm yolu arar. Kadılar "mal onun değil mi?" derler, "satarsa satar, satmazsa satmaz!" Meclis çaresizlik içinde dağılırken Bâyezîd'in aklına damadı gelir. Emir Sultan'ı bulur, meseleyi anlatır. Mübarek sadece tebessüm eder. "Acele etme!" der, "Bir gecede neler değişmez?"

İhtiyar kadın, o gece rüyasında mahşer meydanını görür. Annenin çocuğundan kaçtığı bir dehşet anıdır. Kalabalıkta korkunç bir azap endişesi vardır. O arada bir dalgalanma olur. İnsanlar âlemlere rahmet olarak yaratılan Efendimiz (s.a.v.)'in yanına koşar. Şefaate kavuşan kavuşana... Kadıncağız da niyetlenir, ama bırakın yürümeye, kıpırdamaya mecâli yoktur. Ayakları vücudunu taşıyamaz, ıstırapla yerleri tırmalar. Elinden kaçan büyük fırsat ciğerini dağlar. Feryad figan ağlamaya başlar. İşte tam o sırada Emir Sultan'ı görür, "Herkes cennete gitti! Ben bir başıma kaldım burada!" der kadın... Mübarek, o gönül ferahlatan tatlı sesiyle sorar:

"Kurtulmak istiyor musun?"

Kadın nefes nefese cevap verir:

"Hiç istemez miyim?"

"Öyleyse sultanımızı üzme!"

Ertesi gün kadın ayağı ile gelir, evini verir. Üstelik önüne konulan ücreti de camiye bağışlar.

Binbir Derde Deva: Mesir Macunu

Bugün Topkapı'da yeri bulunan Merkez Efendi, küçükken akranlarının aylarca oyalandıkları kitapları üç beş günde ezberler, rafa koyar... İşte bu gayret, bu kabiliyet Ebussuud Efendi'nin gözünden kaçmaz.

Delikanlının elinden tutar, korur, kollar, sahip çıkar. Eğer onun gibi bir âlim ilgileniyorsa, bu çocuğu kenara yazmak lâzımdır. Nitekim çok geçmeden adı devlet erkânı arasında dolanmaya başlar.

Ancak Mûsâ Efendi'nin makamda mertebede gözü yoktur, zahirî ilimlerde yol aldıkça bâtına olan merâkı artar. Hâlbuki ledün ilminde ilerlemenin bilinen bir yolu vardır, bir velî bulmak, teslim olmak... O da kendine bir mürşit arar.

Mûsâ Efendi'nin kulaklarında Koca Mustafa Paşa Tekkesi'nde şeyhlik yapan Sünbül Sinân hazretlerinin ismi çınlar; lâkin bazıları onun hakkında ileri geri konuşurlar. Tereddüdünü yense iyidir ama, "acaba"larını aşamaz. O gece rüyâsında, Sünbül Efendi'nin evine geldiğini görür. Onu içeri almamak için kapının arkasına eşya yığar. Hatta, hanımı ile üstüne çıkar, ağırlık yaparlar. Sünbül Efendi kapıyı ufacık bir fiskeyle açar, eşyalar darmadağın olur, ikisi de sırt üstü yuvarlanırlar.

Molla Mûsâ, yaptığı hatâyı anlar, hemen o sabah Sünbül Sinân hazretlerinin dergâhına koşar. Büyük velî âdeti veçhile kürsüye çıkar ve Tâhâ Sûresi'nden bâzı âyet-i kerîmeleri tefsîre başlar. Bir ara soluklanır ve "Ey cemâat!" der. "Bu tefsîrimi siz anladınız. Hattâ Mûsâ Efendi de anladı." Sonra aynı âyet-i kerîmeleri daha yüksek mânâlar vererek açıklar ve "Ey cemâat! Siz bu tefsîrimi anlamadınız, Mûsâ Efendi de anlamadı!" buyururlar. Evet, Molla Mûsâ ikinci tefsirden bir şey anlayamaz ama çok iyi anladığı bir şey vardır: Özlediklerini bu kapıda arasa iyi yapar...

Böylece Sünbül Sinan Efendi'nin kapısından ayrılmaz. Sünbül Efendi, kızı Rahime Hatun'u da

vererek kendine damat yapar. Bir zaman sonra dergâhın eskileri “Neden hep o(!)” diye fısıldaşmaya başlarlar.

Sünbül Efendi, bir gün talebelerini tek tek huzura alır ve “Farz-ı muhal, âlemin arzuladığımız gibi yaratılacağını bilseniz, Allahü Teâlâ’dan ne isterdiniz?” diye sorar. Kimi fukaraya mal, kimisi de mahlûkat için bolluk, bereket, barınak arzular. Cevabını veren kenara oturur, bir sonraki talebeyi içeri alırlar. Nitekim sıra Muslihuddîn Musa’ya gelir. Sünbül Efendi aynı soruyu ona da sorar:

“Hem her şey o kadar ahenkli ve öylesine merkezinde ki... Merkezinde! Merkezinde! Merkezinde!”

İşte o günden sonra Molla Musa’nın adı Merkez Efendi’ye çıkar.

Fatih ile Napolyon Arasındaki Fark

Adı dünya tarihinde büyük kumandanlar arasında anılan Napolyon Bonapart’a, Saint Helena adasında hapis bulunduğu sırada “Kimler büyük adamdır?” diye sormaları üzerine Bonapart, Fatih Sultan Mehmed’den bahsederek; “Büyükükte ben, onun çırağı bile olmam. Niçin derseniz, bana pek acı gelen bir gerçeği açıklamam icap eder ki o da şudur: Ben, kılıçla fethettiğim yerleri hayatta iken geri vermiş bir bedbahtım. O ise, fethettiği yerleri nesilden nesile intikal ettirmenin sırrına ermiş bir bahtiyardır.” demiştir.

Eğlenceli Gezi Yazılarının Babası

Evliyâ Çelebi'nin ailesi Kütahya'dan gelip İstanbul'da Unkapanı'na yerleşti ve Evliyâ Çelebi burada 1611 yılında doğdu. 1682'de Mısır'dan dönerken yolda yahut İstanbul'da öldüğü sanılıyor.

Babası sarayda kuyumcubaşıydı. Bir süre medresede okudu. Kendisi de hafızdır. Enderun'a alındı. Dayısı Melek Ahmed Paşanın aracılığıyla Sultan IV. Murad Han'ın hizmetine girdi.

Evliyâ Çelebi'nin geziye karşı duyduğu ilgi, çocukken babasından, yakınlarından dinlediği hikâye ve masallardan kaynaklanır.

Eminönü'nde sahildeki camide bir rüya gördüğü rivayet edilir. Şimdi o cami restore edilip ibadete açılmıştır.

Rüyasında Peygamber Efendimizi görüp, “Şefaât Yâ Resûlallah” diyecek yerde şaşırıp “Seyahat Yâ Resûlallah” dediğini, bunun üzerine Peygamberimizin ona gezme, uzak ülkeleri görme imkânı verdiğini yazar.

Bu rüyâ üzerine 1635'te, önce İstanbul'u dolaşmaya, gördüklerini, duyduklarını yazmaya başladı. 1640'da Bursa, İzmit ve Trabzon'a, 1645'te Kırım'a Bahadır Giray'ın yanına gitti. Devlet büyükleriyle yolculuklara çıktı, bazı savaşlara katıldı. 1645'te Yanya'nın alınışında görevli idi. 1646'da Erzurum Beylerbeyi'nin muhasibi oldu. 1648'de Mustafa Paşa ile Şam'a gitti. 1651'den sonra da Rumeliye. 1667-1670 arasında Avusturya, Arnavutluk, Teselya, Kandiye, Gümölcine ve Selanik'i gezdi. Toplam gezi süresi 50 yıl kadardır.

Seyahatnamesi 6.000 sayfa olup 10 cilt hâlinde yazılmıştır. 1. ciltte İstanbul, diğerlerinde de Anadolu, Trakya, Yunanistan, Arnavutluk, Bulgaristan, Romanya, Yugoslavya, Ege ve Akdeniz adaları, Kırım, Bağdat, Musul, Suriye, Filistin, Mısır, Mekke, Medine, Kafkasya, Macaristan, İran, Azerbaycan, Sudan, Habeşistan, Rusya, Lehistan, Avusturya, Almanya, Hollanda, Danimarka, İsveç ülkeleri yer aldı.

Gezdiği yerlerde gördüklerinden duyduklarından başka, onlara kendi yorumlarını ve düşüncelerini de katmıştır. Dil olarak günlük konuşma diline yakın, kolay söylenip yazılan bir dil benimsedi. Bu dil akıcı, sürükleyici, yer yer de eğlenceli ve alaycıdır.

Seyahatname'de; hikâye, türkü, halk şiiri, deyim, masal, mâni, halk oyunları, giyim-kuşam, düğün, dernek, eğlence, inanç, insan ilişkileri, komşuluk, toplum hayatı, sanat vs. konuları önemli bir yer tutar.

Ayrıca, o çevrenin evlerinden, câmi, mescit, çeşme, han, saray, konak, hamam, kilise, manastır, kule, kale, sur, yol, havra gibi değişik yapılarından ve buraların çevresi, havası ve suyundan söz eder. İnsanların yaşayışları, davranışları, çalışmaları, süsleri, takılarına kadar ayrıntıya da geniş yer verir.

Önümüzde Peygamber Yürüyor!

Yıl 1516... Osmanlı Ordusu, Mısır seferinde ve

asker Sina ölu'nü geçmek için hareket etmiştir. Korkunç Sina ölu'nden geçilmesi gerekiyordu. Kum fırtınalarının etrafı kasıp kavurduğu, gündüzleri dayanılmaz sıcaklara sahne olurken, geceleri dondurucu soğukları davet eden bu çölu dünyada hiç bir ordu geçememişti. Yavuz Sultan Selim, ordusuna moral verici sözler söyledikten sonra atını çöle sürdü.

Herkes yanındaki suyu idareli kullanıyor, namazlar teyemmüm yapılarak kılınıyordu. Yolculuk böyle sürüp giderken Yavuz Sultan Selim'in bir ara atından indiği ve saygılı bir hâlde yaya olarak yürüdüğü görüldü. Herkes şaşırmişti ama kimse sebebini soramıyordu. Padişahın hiç yanından ayırmadığı Hasan Can, durumu öğrenmekte gecikmedi. Padişah ona şunları söylemişti:

“İki cihan sultanı Peygamber Efendimiz önümüzde yaya olarak yürürlerken, biz nasıl at üstünde olabiliriz Hasan Can?”

Hür Bir Esir

17. yüzyılda Ruslarla yaptığı savaşı kaybederek Osmanlı Devleti'ne sığınan İsveç Kralı 12 Charles (Demirbaş Şarl), Türklerden gördüğü alicenaplık karşısında; “Poltava'da esir oluyordum. Bu benim için bir ölümdü kurtuldum. Buğ Nehri önünde tehlike daha kuvvetli olarak belirdi. Önümde su, ardımda düşman, tepemde ateşler püsküren güneş.

Su, beni boğmak; düşman, beni parçalamak; güneş, beni eritmek istiyordu, yine kurtuldum. Fakat

bugün esirim. Türklerin esiriyim. Demirin, ateşin ve suyun yapamadığını onlar yaptılar, beni esir ettiler. Ayağымda zincir yok, zindanda da değilim. Hürüm ve istediğimi yapıyorum. Lakin yine esirim. Asaletin, nezaketin esiriyim. Türkler, beni işte bu elmas bağa sardılar. Bu kadar şefkatli, bu kadar yüksek kalpli, bu kadar asil ve bu kadar nazik milletin arasında hür bir esir olarak yaşamak bilseniz ne kadar tatlı.” diyerek şükranlarını ifade etmiştir.

Bir Elma Çıksaydı Geri Dönerdim!

Yavuz Sultan Selim, Mısır seferinde ilerlerken günlerce bahçelerden geçerler. Bir süre sonra çevrenin bereketli toprakları gerilerde kalır. Önce cılız otlar, sonra kavruk toprak. Derken uçsuz sahra... Beyin kaynatan bir güneş, taban yakan bir zemin... Ağza, burna, göze, hatta mataralara dolan ince kum... Çölün ayan beyan hissedilmeye başladığı anlarda Yavuz Sultan Selim, durur ve yanındakilere emreder:

“Bir elma getirin bana!”

Vezirler şaşkındır.

“Aman efendim!” derler. “Evvvelce söyleseydiniz bahçelerden geçerken tedârik ederdik, ama şimdi ne mümkün?”

“Ben anlamam. İcabında koca orduyu arayacak ve bir tane olsun elma bulacaksınız bana!”

Çöl ortasında bir telaştır başlar. Askerlerin bütün eşyaları didik didik aranır. Ama bir tane olsun elma

bulunamaz. Haber, Sultan'a ulaştığında bir şükür secdesi yapar.

“Sana şükürler olsun ya Rabbi!” diye dua eder. Sonra vezirlerine döner:

“Eğer bir elma çıksaydı geri dönerdim!”

Maksadı, askerler bahçelerden geçerken, meyvelere zarar vermiş mi vermemiş mi? Bunu öğrenmek ister. İşte Osmanlı Ordusu, kul hakkından böylesine korkardı.

Osmanlı'da İlk Telgraf Haberleşmesi

Osmanlı Devleti'nde ilk telgraf haberleşmesi, II. Abdülhamid döneminde, 1885 yılı eylülünde Kırım Savaşı'nda Sivastopol Zaferi'nin İstanbul'a bildirilmesiyle başlamıştır.

II. Abdülhamid dönemine kadar Osmanlı Devleti'nde haberleşme at sırtında yapılıyordu. Ordu sefere çıktığında ondan haber almak haftaları, hatta ayları buluyordu.

II. Abdülhamid, haberleşmeyi kolaylaştırmak için ülkede telgraf telleri çektimişti. Telgrafla tanışmasını şöyle anlatır:

“Bazı Avrupa memleketlerinde telgraf adı ile bir haberleşme vasıtası kullanılmaya başladığını duymuştum. Hemen harekete geçtim ve Belçika'dan bir uzman getirttim. Adı Jan Dikru idi. İşinin erbabı bir adamdı. Zamanın en kuvvetli bataryaları ile donanmış bir telgrafhane merkezini sarayda kurdurdum. Her vilayet

kendi sahasındaki telgraf direklerini dikti, teller bağlandı ve hatlar işledi. Telgrafhaneyi bu Jan Dikru idare ediyordu. Kendisini çağırırım ve bizim adamlarımıza 6 ay içinde bütün işleri bir başlarına yürütecek ölçüde öğretecek olursa, kendisine bir Osmanlı Nişanı ile 2000 altın vereceğimi söyledim.”

Jan Dikru, sarayda bir okul açmış, iki buçuk ayda Anadolu ve Rumeli'deki vilâyetleri merkeze bağlayan telgraf şebekesini idare edecek telgrafçılar yetiştirmiştir.

II. Abdülhamid, 1877'de Posta Telgraf Teşkilatı'nı aynı isimle bakanlık hâline getirmiştir. 27 Haziran 1900'de Posta Telgraf Teşkilatı'nda ilk defa bir “havale kalemi” devreye sokulmuş, 30 Mayıs 1901'de Şehir Postaları kurulmuştur. Postaların yerlerine daha hızlı ulaşabilmesi için 30 Ağustos 1901'de demiryolları şirketiyle özel bir anlaşma yapılmıştır.

Telefon ise 1876'da Avrupa'da kullanılmaya başlandıktan hemen 5 yıl sonra, yani 1881'de İstanbul'a getirilmiş ve sınırlı da olsa istifadeye sunulmuştur.

Telgraf hatları döşenmesine hız veren II. Abdülhamid, hatta bu hatların her birinde meteorolojik gözlemler yapılması için talimat vermiştir. Böylece telgraf hatlarının yaygınlaşmasıyla birlikte, hatların ulaştığı noktalardaki hava durumunun merkeze bildirilmesi mümkün olmuştur.

II. Abdülhamid, hakkında yapılan iftiraların aksine, dünyadaki yenilikleri yakından takip etmiş, halkının faydasına olan yenilikleri Osmanlı ülkesine getirmekte hiçbir zaman tereddüt etmemiştir.

Bir Gecelik Rahat Uyku

Rusya'nın istekleri karşısında Padişah II. Mahmud, Divan şairi Keçecizade İzzet Molla'nın fikrini öğrenmek istemiş. Keçecizade, düşüncelerinin yer aldığı bir tasarımı Padişah'a sunmuş. Bunun sonucunu öğrenmek amacıyla da sık sık saraya gidip gelirmiş. Yine bir gün böyle bir maksatla saraya geldiğinde, cahil olan Kızlarağası ona şöyle demiş: “Molla Efendi, o Rus Çarı'na tacı biz vermedik mi? Sen niye endişe ediyorsun ki; padişahımız ondan tacı almasını da bilir.” Adamın bu tavrı karşısında, İzzet Molla, ellerini havaya kaldırıp şöyle dua etmiş:

“Allah'ım, şu adamın aklını bir gece olsun bana versen de, hiç değilse rahat bir uyku uyusam.”

Rumeli Hisarı'nın Planı

Planları başta Fatih Sultan Mehmed olmak üzere Mimar Muslihiddin tarafından çizilen ve inşaatında Koca Sultan'ın bile taş taşıdığı Rumeli Hisarı'nın, 6.000 işçinin geceli-gündüzlü vecd ve iman havasının lezzeti ve heyecanı içinde çalışması sayesinde 132 gün gibi akıl almaz bir zamanda bitirildiğini biliyor muydunuz? Hisarın planına kuş bakışı bakıldığı zaman, Arapça “Muhammed” yazısı okunacak şekildedir. Bu muazzam âbidenin “Mim” harflerinin olduğu yerde kulelerin, “Ha” ve “Dal” harflerinin olduğu yerde ise istihkâmlar yer alır.

Zurna Çalmasını Bilmeyen Padişah

II. Abdülhamid zamanında Münasebetsiz Mehmed Efendi adıyla anılan biri varmış. Bu şahsın ünü Sultan Abdülhamid'e kadar ulaşmış. Padişah "Niye bu insana münasebetsiz diyorlar?" diye düşünmüş ve onu bir iftar yemeğine davet edip onunla tanışmak, sohbet etmek istemiş. "Böylelikle belki de ona niye münasebetsiz dediklerini öğrenebilirim." diye düşünmüş. Ve hemen adamlarından böyle bir organize yapmalarını istemiş. Emir derhal yerine getirilmiş. İftar sofrası kurulmuş, davetliler gelip sofrada yerlerini almış. Münasebetsiz Mehmet Efendi denilen şahıs da davete icabet etmiş ve gösterilen yere oturmuş.

Vakit girince hep birlikte oruçlarını açmışlar, namazlarını kılmışlar. Sonra da sohbet meclisi kurulmuş. Padişah da aralarında olduğu için bir ara özellikle herkes Osmanlılardan, Osmanlı sultanlarından, onların başarılarından konuşmaya başlamış. Bu konu üzerine sohbet öylesine koyulaşmış ki, herkes öyle aşka şevke gelmiş ki; sohbetin tadına denilecek hiçbir şey yokmuş.

Bu arada Münasebetsiz Mehmed Efendi, Sultan Hamid Hazretlerine: "Hamid Efendi! Sen zurna çalmasını bilir misin?" diye sormuş. Bu soruyu duyan herkes "Böyle bir sorunun konuyla ne alâkası var?" gibilerinden birbirlerini bakmışlar. Derken Sultan Hamid Hazretleri sorulan bu soruya: "Hayır, ben zurna çalmasını bilmem,. diye cevap verince Mehmed Efendi az önce münasebetsiz söylenen sözü gölgede bırakacak şu sözü söylemiş: "Bizim çocuk da bilmez de onun için sordum."

Bitiyle Damat Olan Paşa

Kanuni Sultan Süleyman, kızı Mihrimah Sultan'ı; zekî, hırslı, geleceği parlak bir devlet adamı olan Rüstem Paşa'ya vermek istiyormuş. Rüstem Paşa bu sırada Diyarbakır valisiymiş. Kanuni, sarayın hekimbaşını çağırarak cüzzam hastalığının en çok bilinen belirtisinin ne olduğunu sormuş. Hekimbaşı, cüzzamlı bir kimsede bit barınamayacağını söylemiş. Bunun üzerine Diyarbakır'a adamlar gönderilmiş. Bunlar gizlice Rüstem Paşa'nın çamaşırlarını kontrol etmişler ve bu sırada bir bite rastlamışlar. Böylece Rüstem Paşa'nın cüzzamlı olmadığı anlaşılmış. Bu olay üzerine devrin bir şairi şu iki dizeyi yazmış:

“Olacak bir kimsenin bahtı kavî, tâlihi yâr /
Kehlesi (biti) dahi mahallinde onun işine yarar.”

Bal Satmayan Dükkân

Fatih, Edirne'de bir gün kıyafetini değiştirip çarşıda gezmeye başlamış. Bir ara bir bakkala uğrayıp yağ istemiş. Yağı aldıktan sonra da bal istemiş. İstemiş istemesine ya bakkal balı vermeyip şöyle demiş:

“Bal var, yalnız onu da şu bakkaldan alın efendim.”

Padişah şaşkınlık içerisinde şu soruyu sormuş:

“Niye sen vermiyorsun?”

Bakkal, Şu Şekilde cevaplandırmiŐ Fatih’in sorusunu:

“Yalnızca ben kazanırsam öteki bakkallar açlıktan ölürlere. Onların da çocukları var, onlar da kazansınlar.”

Padişah, hayretler içerisinde diğer bakkallara da uğramış ve hep aynı cevabı almış: “Sadece ben kazanmayayım, onlar da kazansın,” demişler her biri. Bunun üzerine Şöyle söylemiş Fatih Sultan Mehmed:

“Birbirlerine bu derece bağlı, birbirlerini böylesine düşünen bir halkım olduktan sonra ben değil İstanbul’u, bütün dünyayı alırım.”

Padişah Az Vermez

Sultan Mahmud, vezirleriyle yolda giderken gördüğü çocuğa bir altın vermiş. Ancak çocuk altını almamış. Sultan Mahmud, merakla çocuğa altını niçin almadığını sormuş.

Çocuk, “Eve gidince annem-babam altını elimde görünce, nereden çaldın diye kızarlar, onun için alamam.”

Sultan Mahmut, “Bu altını bana padişah verdi dersin, olur biter.” demiş.

Çocuk, “O zaman hiç inanmazlar.” diye cevap vermiş.

Sultan Mahmut, “Neden inanmazlar evladım?” diye sorunca çocuk, “Padişah verseydi bu kadar az vermezdi, derler!” diye cevap vermiş.

Çocuğun bu sözü, Sultan Mahmut’un hoşuna gitmiş ve çocuğu bir kese altın ile ödüllendirmiş.

Türklerin Korkutan Hatıraları

Çarlık Rusya’sı; Balkanlar’ı Osmanlı’dan koparmak gayesi ile Balkan milletlerine gizliden gizliye silah dağıtıp, bir yandan da fitne tohumları ekerek ayaklandırmaya çalışmıştır. Bu iş için vazifelendirilen Rus generali Çirnayev, 1877 yılında Bulgaristan’dan Çar’a gönderdiği gizli raporda; “Buralarda hiç yoktan ordular meydana getirdim. Bu askerleri ölüme sevk ediyorum. Fakat bu insanları sendeleten bir engel var.

Türklerin yaşayan hatıraları! Ölümden korkmayanlar bu hatıralardan korkuyorlar. Yalnız Türkleri değil, onların tarihlerini de yenmek lazım. Onlarda herhalde bir sihirbaz zekâsı var. Bir değil birkaç

istila bile, onların iliklerine işleyen gizli üstünlüklerini yıkmaya bence kâfi gelmeyecektir” diye yazmıştır.

Yabancı Gözüyle Lozan ve Neticesi

1922-1923 yılları arasında Sovyetler Birliği'nin Türkiye büyükelçisi olarak Ankara'da bulunan S.İ Aralov, Lozan Konferansı'nın sonuçları ile alakalı olarak yazmış olduğu hatıratında şunları söylemiştir:

“İngiltere Dışişleri Bakanı Lord Curzon, eskiden Türkiye'nin olan Musul'u ve daha başka yerleri Türkiye'den koparmayı, Yunanlıların yakıp yıktığı şehir, kasaba ve köyler için Yunanlılara tamirat parası verilmemesini ve Boğazlar meselesinde İngiliz planını gerçekleştirmeyi başardı. Türkiye'nin Musul'u bırakması ve tamirat parasından vazgeçmesi karşılığı olarak kendisine küçük Karaağaç bölgesinin verilmesiyle yetindi. Bundan başka Batılı devletler, Türkiye'yi, Osmanlı Devleti'nin batılı kapitalistlere olan borçlarının, Osmanlı Devleti'nden ayrılan ülkeler arasında bölünüşünden sonra, payına düşen bölümünü 20 yıl içinde ödemeye ikna ettiler.”

Kanuni'den Fransuva'ya Muhteşem Mektup

Fransa Kralı I. Fransuva, Alman İmparatoru Şarlken ile yaptığı Pavia Savaşı'nı kaybetmiş ve esir düşmüştü. Şarlken, I. Fransuva'yı Madrid Kalesi'ne hapsedmiş, Fransa başsız kalmıştı.

Kurtuluşu muhteşem Türk hükümdarına müracaatta gören Fransuva ve Annesi Luiz dö Savua, Jean Frangipan isimli elçiyi İstanbul'a gönderdiler. Kanuni Sultan Süleyman'dan, Şarlken'in kardeşi Avusturya Kralı Ferdinand üzerine sefere çıkmasını istiyorlardı. Böylece Fransa üzerindeki Alman baskısı sona erecek ve Fransuva esâretten kurtulacaktı.

Kanuni, I. Fransuva ve Annesi Luiz dö Savua'ya, 15 Şubat 1526 tarihinde Fransız elçisi Jean Frangipan ile yolladığı mektupta, Osmanlı Devleti'nin dünyayı sarsan gücünü gösteren şu ifâdelere yer veriyordu:

“Ben ki, Akdeniz'in ve Karadeniz'in ve Rumeli'nin ve Anadolu'nun ve Karaman'ın ve Rum'un ve Dulkadır vilâyetinin ve Diyarbakır'ın ve Kürdistan'ın ve Acem'in ve Şam'ın ve Halep'in ve Mısır'ın ve Mekke'nin ve medinenin ve kudüsün ve bütün Arap diyarının ve Yemen'in ve daha nice memleketlerin -ki yüce atalarımın ezici kuvvetleriyle fethettikleri ve benim dahi ateş saçan zafer kılıcımla fethedyediğim nice diyarın- sultanı ve padişahı Sultan Bâyezid Han oğlu Sultan Selim Han oğlu Sultan Süleyman Han'ım.

Sen ki, Françe vilâyetinin kralı Françesko'sun.

Sultanların sığınma yeri olan kapıma, yarar adamın Frangipan ile mektup gönderip ve bazı ağız haberi dahi ısmarlayıp, memleketinizin düşman istilâsına uğradığımı, halen hâpiste olduğunuzu bildirip, kurtarılmanız hususunda bu taraftan yardım ve medet

istemişsiniz. Her ne ki demiş iseniz, benim yüksek katıma arzolanup, ayrıntılarıyla öğrendim.

Padişahların bozguna uğraması ve hapsedilmesi acayip değildir. Gönlünüzü hoş tutup, hatırınızı incitmeyiniz. Bizim ulu ecdâdımız, daima düşmanı kovmak ve memleketler fethetmek için seferden geri kalmamıştır. Biz dahi onların yolundan yürüyüp, her zaman memleketler ve kuvvetli ve sağlam kaleler fethedileyip, gece gündüz atımız eğilenmiş ve kılıcımız kuşanılmıştır. Allah hayırlar versin ve irâdesi neyse o olsun. Bunun dışındaki durum ve haberleri, adamınızdan sorup öğrenesiniz.”

İfşa Olan Sır

“Hamîdüddîn”, Bursa’da bir fırın yaptırdı. Fırınına merkebiyle dağdan odun getirir, onunla ekmekleri pişirirdi. Ekmek küfesini sırtına alarak; “Somun! Müminler somun!” diye söyler, geçimini bu yolla sağlardı. Halk, bu fırıncıya “Somuncu Baba” der ve pişirdiği ekmeğin lezzetine doyamazdı. Somuncu Baba ekmek satmaya başlayınca, herkes peşinden koşar, ekmeğini kapışırdı. Somuncu Baba’nın fırını, Molla Fenârî Mahallesi’nde, Ali Paşa Çınarı civarında olup, iki gözlü idi. Fırının bitişiğinde de, ibadet ettiği bir odası vardı. Odanın kible yönünde de, nefsinin terbiye etmek için kullandığı bir “Çilehanesi” mevcuttu. Hamîdüddîn hazretleri durumunu Bursa’da kimseye bildirmede. Hep, halk içinde “Hak” ile olmağa gayret etti.

Yıldırım Bâyezîd Han, Niğbolu Zaferi'nden sonra Bursa'da Ulu Cami'yi yaptırmaya başladı. Caminin inşası sırasında, çalışan işçilerin ekmeğe ihtiyacını Somuncu Baba temin etti. Caminin yapılması bittikten sonra, bir Cuma günü açılış merasimi yapılacağı ilân edildi. O gün başta Padişah Yıldırım Bâyezîd Han, damadı büyük âlim ve veli Seyyid Emir Sultan, Molla Fenârî hazretleri, ulemeden pek çok kimse ve Bursalılar Ulu Cami'yi doldurdu. Yıldırım Bâyezîd Han, caminin açılış hutbesini okumak üzere Emir Sultan'a vazife verdiğinde, Emir Sultan; "Sultanım! Zamanın büyük âlimi burada iken, bizim hutbe okumamız uygun değildir. Bu cami-i şerifin açılış hutbesini okumaya lâyık zat şu kimsedir." diyerek, Somuncu Baba'yı gösterdi.

Somuncu Baba, padişahın emri üzerine minbere doğru yürüdü. Emir Sultan'ın yanına gelince; "Ey Emir'im, niçin böyle yapıp beni ele verdiniz?" dedi. O da; "Senden ileride bir kimse göremediğim için öyle yaptım." cevabını verdi. Cemaat hayret ederek bu konuşmaları dinliyor, Somuncu Baba'nın hutbesini merakla bekliyordu.

Minbere çıkan Somuncu Baba, öyle bir hutbe irâd etti ki, o zamana kadar Bursalılar öyle bir hutbeyi hiç işitmemişti. Bursalılar, bundan sonra Somuncu Baba'nın büyüklüğünü anladı. Somuncu Baba, hutbede; "Bazı âlimlerin, Fatiha-i şerîfenin tefsirinde müşkilâtı, anlayamadığı kısımlar vardır. Onun için bu sûrenin tefsîrini yapalım." buyurarak, Fâtiha sûresinin, yirmi ana ilim üzerine yedi türlü tefsîrini yaptı. Nice hikmetli sözler beyan eyledi. Herkes hayretinden şaşırıp kaldı. Başta Molla Fenârî hazretleri; "Somuncu Baba, önce bizim Fatiha sûresinin tefsîrindeki müşkilimizi kerâmet

göstererek halletti. Onun büyüklüğüne, bu yedi çeşit tefsir, âdil bir şahittir. Fatıha'nın ilk tefsirini cemaatin hepsi anladı. İkinci tefsirini bir kısmı anladı, üçüncü tefsiri anlayanlar çok az idi. Dördüncü ve sonrakileri anlayanlar içimizde yok idi.” demekten kendini alamadı.

3000 Kişiyeye Karşı 67 Kişi

Ulaş Bıçakcı; “Başarının Olmayan Rotası” adlı kitabında şunları dile getiriyor:

“Yıl 1915, 25 Nisan... Düşman; Çanakkale, Eceabat, Ertuğrul Koyu'na dayanmış. Bir Türk taburu koyu korumakla görevli... Ancak 3 alay düşman askeri denizden yağdırdığı binlerce ton mermi ile taburu hemen hemen yok etmiş. Tabur komutanı 32 yaşındaki Konyalı Binbaşı Mahmut Bey de ölünce geriye kalan 68 kişinin komutasını 21 yaşındaki Samsun'lu Asteğmen Haliloğlu M. Abdurrahim almış. O da şehit olunca komuta 28 yaşındaki Ezine'li Yahya Çavuş'a kalmış.

Düşmanın burada 1 saniye bile oyalanması ve ona mümkün olduğunca çok kayıp verdirilmesi hayati önem taşıyor. Ancak bu, mucize! Binlerce düşman askerine karşı 67 kişi... Evet, 67 kişi. Düşmanı bir an bile durdurmak imkânsız. Hayır, bir an değil, tam 48 saat korumuş Yahya Çavuş ve erleri Ertuğrul Koyu'nu... Tam 48 saat...

Yahya Çavuş ve erleri mucizelerine inanmışlar. Destan yazacaklarını bilerek savaşmışlar. Düşman karada bir Türk tümeni var sanırmış. Onlara verdirdikleri kayıp

ise 3000, evet 3000 kişi... Gemilerinden kafalarına yağdırdıkları tonlarca top mermisi ve şehit ettikleri arkadaşlarının kanının yüzlerce misli kadar kan akıttırmışlar onlara. Deniz, evet, evet deniz kıpkırmızı olmuş. Yahya Çavuş kopan ikinci bacağı tüfeğine sarılı olarak ölü bulunmuş.

Bu ve bunun gibi mucizeler bize bu ülkeyi kazandırmış. Bunlar bize okullarda, kitaplarda, radyolarda, televizyonlarda o kadar kuru kuruya ve de klasik olarak anlatılıyor ki, artık nerede ise anlamlarını bile yitirdiler. Oysa görmek inanmaktır.

Millî Eğitim Bakanlığı'ndan rica ediyorum. Oralara çocuklarımızı götürebileceğimiz tesisler yapın. Öyle 1-2 gün gezmekle bitmiyor. İyice görsünler. Ailelere de sesleniyorum, çocuklarımızı tatillerde oralara götürünüz. 'Çocuktur' demeyin, etkileniyorlar. Büyükler, siz de gidip bir görün Ertuğrul Koyu'nu. Batan İngiliz gemilerinin onca yıl sonra dahi su üstünde kalabilen direklerini bile görebilirsiniz orada. Ezine'li Yahya Çavuş'un İngiliz askerlerinin görkemli anıtının hemen yanındaki sade anıtında şunlar yazıyor

*Bir kahraman takım ve de Yahya Çavuş'tular,
Tam üç alayla burada gönülden vuruştular,
Düşman tümen sanırdı bu şaheser erleri,
Allah'ı arzu ettiler, akşama kavuştular.*

Okurken gırtlığınız boğum-boğum, gözleriniz dolu-dolu olacak. Kendinizi tutmayın ve ağlayın. Sizin mucizeniz ne, tez akşama kavuşur musunuz bilmem ama bu olayın arzu ederseniz ona kavuşacağınıza inanmanıza

yardımcı olmasını dilerim. Nasıl yardımcı olmasın ki?
İşte mucize:

*Ayaklarınızın dibinde,
Gözlerinizin önünde,
Kulaklarınızın içinde.*

Evet, ayaklarınızın dibinde; içlerinde 17 yaşındaki gençlerin bile bulunduğu yüz binlerce kahraman askerin mezar taşları ayaklarınızın dibinde.

Evet, gözlerinizin önünde; orada batan İngiliz gemilerinin su üzerinde hala görünen direk kalıntıları, Yahya Çavuş ve erlerinin kullandıkları toprak ve siperler, hatta belki de ölen İngiliz askerlerinin gün ağırlığında gelinlikleri ile o eşsiz kıyılara geldiği ve su üzerinde dolaştığı ora sakinlerince rivayet edilen eşleri gözlerinizin önünde.

Evet, kulaklarınızın içinde; oralarda çığlıklar gibi esen rüzgâr kulaklarınızı yalayarak geçerken sanki duyduğunuzu sandığımız şeyler, belki de yine ora sakinlerinin anlattığına göre Yahya Çavuş anıtından zaman zaman hala gelen Allah Allah sesleri kulaklarınızın içinde.

Gider de görürseniz eğer, bu mucize, bu destan, mucizelerin yaşanabileceği ve destanların yazılabileceği gerçeğini size kanıtlar ve önce sizi ürpertir ve sonra da kalbinizi inançla doldurur. Belki de benim gibi zaman zaman gitmeye devam eder ve hatta çocuğunuzun, 'Anne, babam niye oradan bir türlü ayrılamıyor?' dediğini duyuncaya kadar oradan bir türlü ayrılamaz ve

ayrıldığıınızda da inançlarınızı, güçlerinizi, tutkularınızı bilemiş, içinizdeki yangını körüklemiş olursunuz.”¹

Babîâli O Eve Nakil Buyursa!

Âli Paşa'nın dostu Kamil Paşa, her lafı bir başka lafa bağlar, çok kişinin canını yakarmış...

Âli Paşa sadrazam olunca, yanındaki Kamil Paşa'ya “Aman kimseye dokunma, sataşma!” diye nasihat etmiş...

Huylu huyundan vazgeçer mi?

O sırada yabancılardan biri gelmiş; adam üzgün, bir ev kiralamış, önce oğlu sonra karısı ölmüş, küçük oğlu da ağır hasta!

Âli Paşa, adamı teselli ederken, Kamil Paşa fısıldamış:

“Babîâli o eve nakil buyursa!”

Yani, hükümet o eve taşınsa!

Sultan Vahideddin'in İtalya Kralı'na Cevabı

Sultan, Mekke'de bir süre kaldıktan sonra İtalya'nın San Remo şehrine giderek vefatına kadar orada kaldı. Şehzadelik günlerinden tanıştığı devrin İtalya Kralı, Sultan Mehmed Vahideddin'e istediği bir köşkte

¹ Ulaş Bıçakçı, Başarının Olmayan Rotası

oturabileceğini bildirdi. Ancak aldığı cevap çok netti: “Haşmetlü Kral Hazretlerine şükranlarımızı arz ederiz.

Gösterdikleri incelik ve civanmertliğe hayranım. Fakat taşıdığım ‘Müslümanların Halifesi’ ünvanı böyle bir yardımı kabul etmeye engeldir.” Oysa çok zor günler geçiriyor, bazı geceler aç bile kaldığı oluyordu. Ancak Sultan Mehmed Vahideddin, bu durum da bile kendi durumunu düşünmüyor, ziyaretine gelen herkese Türkiye’de neler olup bittiğini soruyordu. Aldığı güzel haberlerden sonra verdiği cevap her zaman aynıydı: “Saray ve saltanat yıkılmış ne çıkar, vatan ve millet kurtuldu ya.”

Ölüsü Canlandırılan Padişah

Çilekeş Osmanlı hükümdarı Çelebi Mehmet, babası Yıldırım Bayezid’in vefatından sonra, önce Amasya’da hükümdarlığını ilan etmişti. Ona karşı savaş veren kardeşleri İsa Çelebi ve Musa Çelebi de sonunda mağlup olup idam edilmişlerdi. İşte bundan sonra Çelebi Mehmet; Muhtasar Osmanlı Devleti’nin yeni hükümdarı olarak Edirne’de saltanat kurmuştur (Temmuz 1413).

On bir yıl süren ve şehzade kavgalarıyla geçen “Fetret Devri” bu suretle kapanmıştır. Çelebi Mehmed bütün gücüyle Osmanlı Devleti’ni toparlayıp güçlendirme gayretine girmiştir.

Çelebi Mehmet, son günlerinde Edirne civarında avlanırken, önüne çıkan bir domuza mızrak attığı sırada, vücudunda nüzul (felç) inerek attan düştü. Hasta yatağında vezirlerini çağırıp talimat verdi: “Tez ulu oğlum Murad’ı getirin. Ben artık yataktan kurtulamam. Murad gelmeden ben ölürüm. Memleket birbirine girer. Tedarik edin, benim vefatım duyulmasın.” dedi.

Henüz on yedi yaşındaki büyük oğlu Şehzade Murat, o sırada Amasya sancak beyi idi. Ona haber salındığında, Sultan Mehmet birkaç gün içinde vefat etti (Mayıs 1421). Şehzade Murat gelinceye kadar, padişahın ölümü 41 gün herkesten saklandı. Olaydan ancak birkaç kişinin haberi vardı. İç organları çıkartılarak ilaçlanan cenaze, elbisesi içerisinde sarayın penceresi önüne loş bir yere yerleştirildi. Arkasına adam konulup, elleri hareket ettirilerek, önünden geçen askerlere canlısı gibi gösterildi. Böylece kargaşa çıkması önlendi.